25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6743 — 10 ՄԱՐՏ 1908 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 20 ՍԷՖԷՐ 1326 — 23 Mars 1908 — 25me année № 6743

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ՊԱՂԱՏԷՍԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Գ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԳԱՒԱՌԸ ՄԵԿ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ازمنیجه یومی و سیاسی غزته‌سی
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درطیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Constantinople, Galata

10 PARAS

ԻԹԽԱՆ ՄԱՔՍ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Խաչի պատերազմներ. — Վանականութիւն. — Քրիստոնէութեան տարածումը Դ. դարուն մէջ եւ ընդհ. եկեղ. ժողովներ. — Աղանդաւորներ. — Նեստորականներ։

Արեւելեան եկեղեցիներուն մէջ խաչակրութիւնը արագ զարգացում մը ունեցաւ, իշխան Մաքսիմեանոս հաստատելու։ Եկեղեցական պատմութիւնը Քրիստոսի խաչին գիւտը կ'ընծայէ Կոստանդին Մեծի մայր՝ Հեղինէին, որ Երուսաղէմ ուխտի գնաց և հոն ներկայ եղաւ քրիստոնէական առաջին հոյակապաւոր կառուցման Յիսուսի գերեզմանին վրայ։ Երուսաղէմի գլխաւոր ժամանակակից Մակար եպիսկոպոսը մեծ հանդէսներով օծեց այս եկեղեցին և յաջորդ օրը Քրիստոսի խաչը գտնուեցաւ։ Արեւելեան եկեղեցին սեպտ. 14ին կը տօնէր խաչի գիւտին տօնը։ Զորրորդ դարէն սկսեալ, խաչի գիւտէն եւ Արեւելեան եկեղեցիներու կրօնական բանաստեղծութեան ամէնէն գեղեցիկ տաղերը յօրինուած են խաչին շուրջ։ Արեւելքէն խաչի պաշտամունքը անցաւ արեւմուտք և հոս ալ գոնար շարականներով փառաբանուեցաւ։

Արեւելեան Եկեղեցին ծնունդն է նաև վանականութիւնը։ Աշխարհականացած Եկեղեցիին մէջ հոգեկան գոնացում չգտնող քրիստոնեաներ, մենաստաններ և ճգնարաններ ապաւինեցան, հայեցողական կեանքը վարելու համար։ Եգիպտոսի մէջ մենակեցութիւնն ու ճգնաւորութիւնը ամէնէն առաջ ծաղեցան և ծաղկեցան, և Դ. դարուն մէջ վանականութեան փոխարկուեցան։ Ճգնաւորական և վանական շարժումը շուտով տարածուեցաւ Պաղեստին, Սորիք և Կապադովկիա։ Պաղեստինի ճգնաւորներուն մէջ ամէնէն նշանաւորներն են Եւթիմիոս, Սաբպաս, Թէոդոսիոս, Դեմետրիոս Լայլն։ Սորիքի մէջ Սիմէոն Սիւնակեաց մեծ համբաւ հանեց, իր տաբօրինակ ճգնաւորական կեանքով։ Ս. Բասիլ՝ Կեսարիոյ մէջ և Ս. Եփրեմ Սորիքի մէջ, վանականութեան կազմակերպողներ հանդիսացան և առաջինին դրած կանոնները պարտաւորիչ դարձան Բիւզանդական կայսրութեան բոլոր վանքերուն մէջ։ Արեւելքէն վանականութիւնը արեւմուտք տարածուեցաւ և մեծ բարգաւաճում ունեցաւ։ Արեւելեան վանականութիւնը արեւմտեանէն կը զանազանուի անով որ մինչդեռ առաջինը հայեցողական կեանքով կը զբաղի էապէս, երկրորդը աւելի գործնական նպատակներ կը հետապնդէ։

Քրիստոնէութիւնը Դ. դարու վերջերուն և Դ.ի սկիզբին շուտով տարածուեցաւ արեւելքի և արեւմուտքի մէջ։ Գրիգոր Լուսաւորչագործ, Դ. դարու նշանաւոր եկեղեցական հայրերէն մէկը, մեռած պահուն յայտարարեց թէ իր եպիսկոպոսական աթոռ բարձրանալու միջոցին 17 քրիստոնեաներ կային Նէօ-Կեսարիոյ մէջ, մինչ իր մեռած պահուն միայն 17 կապայներ մնացած էին։ Այս խօսքերը կը ցուցնեն թէ Դ. դարուն քրիստոնէութիւնը օրէցօր արագ ծաւալում մը ունեցաւ։ Դ. դարու քրիստոնէական եկեղեցական կեանքին ամէնէն նշանաւոր երեւոյթներէն մէկն ալ ընդհանուր եկեղեցական ժողովներն են, որոնց միջոցին եպիսկոպոսները ներկայացուցին եկեղեցին։ Նիկիոյ ժողովը (325ին) ուղղուած էր Արիոսի դէմ, Կ. Պոլսոյ ժողովը (381) Մակեդոնի և Եփեսոսի ժողովը (431) Նեստորի դէմ։ Հայ եկեղեցին այս երեք Տիեզերական ժողովները կ'ընդունի։ Այս ժողովներու միջոցին Քրիստոնէական եկեղեցին ներկայացուցին եպիսկոպոսները։ Առաջին ժողովին մասնակցեցան 318 հայրապետներ, երկրորդին՝ 150, իսկ երրորդին՝ 100 հայրապետներ։

Դ. դարու եկեղեցական կեանքի զարգացման ծնունդն են նաև պատրիարքութիւնները։ Կաթոլիկ եկեղեցական պատմիչներ, ինչպէս նաև Բրօք. Մաքս կը պնդեն թէ Նիկիոյ ժողովին մէջ Հռոմի Պատրիարքութեան առաջնութիւն տրուեցաւ, որովհետեւ Հռոմ Պետրոսի աթոռն էր, Աղեքսանդրիոյ և Անտիոքի աթոռներն ալ անոր ենթակայ եղած են։ Նիկիոյ ժողովին կանոններէն կարելի չէ այս եզրակացութեան հանդիլ։ Իսկ գալով այն աւանդութեան որ Պետրոս Հռոմ գացած է, յայտնի է Դարձք-Առաքելոցէն, որ Պետրոս ամէնէն առաջ Երուսաղէմ և ապա Անտիոք գացած է. հետեւաբար առաջնութիւնը կը վերաբերի այս աթոռներուն։ Այս խնդիրները սակայն արդի ժամանակներու մէջ պատմութեան կը վերաբերին և երբեք չեն կրնար Եկեղեցիի մը առաջնորդութեան կամ առաջնութեան ապացոյց համարուիլ։ Այժմ տիրող հայեցակէտով, ամէնէն կարեւոր Եկեղեցին օ'չ թէ հնագոյնը կամ առաքելական է, այլ այն Եկեղեցին, որ բարոյական ու բարեգործական կենսունակութիւն ունի։ Հռոմի Աթոռին ենթարկեցաւ ամբողջ արեւմտեաքը, Աղեքսանդրիոյ աթոռին՝ ամբողջ հիւսիսային արեւելեան Ափրիկէն և Անտիոքի աթոռին՝ Փ-քը-Ասիան։

Այս երեք աթոռներուն քով չուտով հզօրապէս հաստատուեցաւ նաև Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը և միւսներուն հետ մրցելով, շուտով առաջնութիւն ստացաւ։ Երուսաղէմի եպիսկոպոսը Պատրիարքութեան տիտղոս ստացաւ։ Ե. դարուն մէջ։ Արեւելեան եկեղեցիներու կաթողիկոսներն ալ Պատրիարքութեան տիտղոս ստացան։ Կաթոլիկ գիտնականներ սակայն միայն չորս Պատրիարքութիւններ կը ճանչնան և հնագոյն Եկեղեցիներուն պետերը անոնց հոգեւորապէս հաւասար չեն համարիր։

Քրիստոնէական Եկեղեցին համար Դ. և Ե. դարերուն մէջ մեծ վնասներ կը պատճառին աղանդները։ Արիոսի աղանդը Աղեքսանդրիոյ դպրոցին ծնունդն էր։ Նեստորի աղանդը՝ Անտիոքի դպրոցին։ Առանց դաւանական խնդիրներու ճանաչելի մանրամասնութեան մէջ մտնելու, ընենք միայն որ Եփեսոսի մէջ ուղղափառ դաւանութեան ջերմ պաշտպան հանդիսացաւ Կիւրեղ Աղեքսանդրացի, որուն համբաւը շուտով տարածուեցաւ ամբողջ եկեղեցիին մէջ։ Քրիստոսի առաւելութեան և մարդկութեան շուրջը մղուած դարեւոր պայքարը և Անոր առաւելութեան հաւատքին յաղթանակը պատճառ դարձաւ Մարիամ Աստուածածնի պաշտամունքին հետ տարածուեցաւ շուտով սուրբերու և պատկերներու յարգանքը, թէեւ Եպիփան արդէն Դ. դարուն մէջ պատկերապաշտութեան հակառակ գրած էր։

Արեւելեան եկեղեցիներուն մէջ չէզոքացեալ դիրք մը կը գրաւէ Նեստորականութիւնը։ Նեստոր, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը, դատապարտուեցաւ 431ին Եփեսոսի ժողովին մէջ։ Սորիքի մէջ Նեստոր բազմաթիւ հակակիրներ գտաւ և Եդեսիա դարձաւ Նեստորական վարդապետութեան կեդրոնը։ Զենոն կայսրը, Ե. դարու վերջերը, Բիւզանդական կայսրութեան սահմաններէն հեռացուց Նեստորականները, որոնք Պարսկաստան ապաւիներ էին և Կտեսիփոնի մէջ կաթողիկոսութեան բռնի ուժով ընկճուելիք կամք մը ու աղաղուն գեղեցկութիւն մը՝ նուաստացման ենթակայ։ Ծայրայեղ պահպանողական, կման ու կմաստիին չէին ներած որ պառաւ Քահորդի աղջիկը կայր պաշտում մը նուիրէր իր հօր յիշատակին։ Թէեւ միլիոնաւոր, բայց ժլատ ըլլալուն, հանդիսաւորութենէ ու զարգացումներից խնամածութենէ զուրկ կեանք մը պարապրած էին իրենց թոռնուհիին վրայ։ Բնաւ հոգ չէին տաներ Օրորի առողջութեան, ձգելով որ հոգիս քիչ մը տաքցած մեծ սենեակի մը մէջ անցընէ ձմեռը։ Ամէն աւելորդ բան զանց առնուած, միայն խիստ անհրաժեշտ եղող բաները ուսած էին անոր։ Այդ ազատ ու երջանիկ մեծացած աղջիկը նիհար և ժլատ դարձած էր խստամբեր կեանքի մը բռնութեան ներքեւ։

Երկու տարուան մէջ՝ Օրոր այնքան մեծ փոփոխութիւն կրած էր որ Հօ-Պրիան քնատիրքի բարեկամները իրար անցած և միլիոնատած էին։ Թէեւ կման ու կմաստիին համարման չէին արժանացած այդ բարեկամները, բայց դիրքի ու անունի տէր ըլլալուն, կրնա ունէին անոնց խօսքերը։

Մեծահարուստ ու ակնառուոր Ամերիկացի մը, Տիկին Սէյմուր, իր բարեգործութիւններովը համարում չունի, Օրորի նկատմամբ դորով մը կը ածէր։ Հօ-Պրիան կման ու կմաստիին չէին կրցած մերժել Ամերիկուհիին առաջարկը, որ կ'ուզէր իր պաշտպանութեան ներքեւ առնել դեռատի աղջիկը, մանաւանդ որ գործերնուն ալ կուգար։ Տիկին Սէյմուր անդուլ ըլլալուն և հեռաւոր ազգականներ ունենալուն, հաւանական էր որ մահէն յետոյ հարստութիւնը Օրորի կապէր վերհանձնորէն։ Դէթ այր և կին այդ պարքանքը կը ծնուցանէին։ այդ բանին վրայ յոյս դրած, Ամերիկուհիին նուէրները և մեծարանքները կ'ընդունէին զոհ երեւոյթով։ Օրոր, որուն սիրտը գոգովով զեղուն էր, վերջապէս մէկուն նկատմամբ կրնար սէր ածել։ Դեռատի աղջիկն երբեք կը գուսանուէր ու կ'ոգեւորէր։ ա՛լ ազատ չունչ կ'առնէր և կրնար իր կորսնցուցած սիրելիներուն վրայ խօսիլ այնպիսի կնոջ մը հետ, որ գթած ու բարի, կը մեզգնար և կը սիրէր զինքը։ Մնաց որ՝ Օրոր այդ տիկնոջ բնակարանին մէջ կը հանդիպէր գեղագէմ երիտասարդի մը, որուն առաջին նայուածքը չիկնեցուցած էր զինքը։ Կանխապատրաստող վրդովում մը, աղիտաբեր ազդարարութիւն մը էր տարկա։ Այդ երիտասարդը, Ռոպէր լը Շար, հիացումով կը դիտէր գեղազարդեալ աղջիկը, ուրիշներէ այնքան տարբեր, իր խոսուն աչքերով, արտայայտիչ բերնով, խրախճ դէմքով, ուր ամէն յուզում կը կարդացուէր թափանցիկ կերպով։ Հռոմի Ֆրանսական դեսպանատան քարտուղար, Պատուոյ Լեգէոնի սպան, Ռոպէր լը Շար իր մօրեղբօր՝ Ռոլանտիւի պէս փայլուն ապագայ մը ունէր։ Պ. Ռոլանտիւ ներքին գործոց նախարար եղած էր և նոքին այդ պաշտօնին գլուխը պիտի անցնէր հաւանաբար։ Ռոպէր լը Շար, լաւ ազգականներով չրջապատուած և միջակարգաւ պատուական ընտանիքէ մը սերած, գերազանց իմացականութեան մը և զարգացման տէր, ընթեր սրտով մը օժտուած, և այս ամէն բարեմասնութիւններէն զատ, ապրուստի ժամուէքէն զերծ, կրնար ամուսնական լաւ թեկնածու մը ըլլալ։ Մօրեղբայրը քանիցս ուզած էր ամուսնացնել զինքը, բայց Ռոպէր լը Շար սիրային ամուսնութիւն մը կնքել կ'ուզէր, այս մասին տարբեր խորհելով իր դասակարգին պատկանող շատ մը մարդոցմէ, որոնք ամէն բանէ առաջ կ'ուզէին նիւթական շահ, տիտղոսներ ու պատուիներ ապահովել ամուսնութեամբ։

Այն տարն երեսունհինգ տարու կար, բայց հոգիս քսանհինգ տարեկան կ'երեւար։ Հուրբ ու բարեձեւ մարմնով, սրտագրի անձնատուր, անփայլ ու կանանաւոր դէմք մը, ալուր, սեւ ու կրակատ աչքեր, շագանակագոյն և նուրբ պեխեր ունէր, որոնք ի վեր կը հանէին ճշմարիտ երիտասարդութիւնը։ Իր վայելուչ գնացքով և ծանրախոհ երեւոյթով ամէն տեղ ուշադրութիւն կը գրաւէր իսկոյն։

Տիկին Սէյմուր ժպալից կը դիտէր Օրորի ու Ռոպէրի հակումը։ Շատոնց կը ճանչնար Ռոպէրը և գիտէր թէ իսկապէս նշանած ու ամուսին էր ան։ Իր հովանաւորութեան տակ կը ծլէր, կ'ուռճանար այդ սիրային հովուերգութիւնը։ Իր գաւառի անկաշկանդ օրիորդներուն վարժուած, ուր երկու սեռի երիտասարդներ իրարու հետ կը ծանօթանան և կ'ուսումնասիրեն իրար, Օրոր տեսակցութիւններ կ'ունենար Ռոպէրի հետ, անկեղծ ու անբիծ խօսքերու փոխանակութեամբ։ Հօ-Պրիան կման ու կմաստիին բանէ մը չէին կասկածեր, քանի որ ամէնէրու բան մը չկար։ Օրոր՝ սիրոյ մէջ անփորձ և հոգւով ու մարմնով կոյս ըլլալուն, չէր կրնար ինքզինքին խոստովանիլ այն խորունկ զգացումը, որ զօրաւոր արմատներ կը բռնէր իր մէջ։ Ռոպէր՝ իր պարտականութեան նախանձախնդիր և չափազանց փափկանկատ, չէր համարձակեր խոսիլ այդ անբիծ սիրոյ։ Ներսէս Երզնկացիին մը կը զգային անոնք, երբ իրար տեսնէին, իրենց ապատօրութիւնները յայտնելին, մանկութեան յիշատակները պատմելին, միեւնոյն գաղափարները, ոճնչանքներն ու ախորժները զգալով իրենց մէջ։ Այսպէս՝ փոյթ չէին ըներ ո և է հիշեցիր եղակացութեան մը յանգելու, առանց նկատի առնելու իրական կեանքի դժուարութիւնները, ամէնէն աղօր ու ներդաշնակ անուրջին մէջ խորասոյզ։

Զարթնումը յանկարծական և անգութ եղած էր։ Տիկին Սէյմուր Ամերիկայէն հասած գործի նամակներէն կ'իմանար թէ իր հարստութիւնը, ճարտարգործական ընկերութեանց բաժնեթուղթերու վրայ հիմնուած, ամբողջովին վատնուած էր։ Այդ քայքայումին պատճառ եղած էին կարգ մը արժեթուղթերու անկումը, Տիկին Սէյմուրի վատահութիւնը դրուած Տնօրէնի մը փախուստը, որ երկու միլիոն տոլարը չարթած էր, գործարանի մը այրելը՝ որուն մէջ Ամերիկուհիին ունեցած ներկայացուցիչը զանց ըրած էր վերանորոգել ապահովագրութիւնը՝ անհրաժեշտ անհոգութեամբ մը։ Բոլոր այդ աղետաբեր պատճառներու հետեւանքը Տիկին Սէյմուր մոմալուտ մանկութեան մը ենթարկուած էր, եթէ երբեք այդ ձախողութիւնն առաջը չառնէր։ Ամերիկուհին առանց վարանելու և իր ցեղին յատուկ կիներու կարուկ օրաշրմով, Նիւ-Եորք պիտի մեկնէր։ հոն ամէն ինչ անձամբ պիտի քննէր և մինչեւ վերջը պիտի մնար։

(Շարունակելի)

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԱՒԵԼՈՐԴԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մրբ պէտք է ամուսնանալ — Թորգրդանչանական մտնին։ — Մի՛ կորսնցնէք ձեր ամուսնական մտնին։ — Բարեգուշակ և չարագուշակ կենդանիներ։ — Իրանական աւելորդապաշտութիւններ։ — Խնձորէ շարոցը։ — Հարսանեկան կարկանդակ։ — Առարկաներու խորհրդանշանները։

Ամուսնութեան վերաբերեալ բազմաթիւ աւելորդապաշտութիւններ կան, որոնք հաւանաբար դրախտաբնակ Ադամ Եւայի օրերէն հասած են մինչեւ մեր օրերը։ Սա սայթ է որ չատ հին ատեններէ մնացած են ամուսնութեանց կատարման օրերու մասին տիրող աւելորդապաշտութիւնները։ Օվիտ, որ փրկչական թուականին սկիզբները ապրած է, կ'ըսէ թէ մայիս ամիսը չարագուշակ նկատուած էր Հռոմայեցիներու կողմէ։ Անոնք կը կարծէին թէ մայիս ամսուն ամուսնացող կին մը զաւակ չէր ունենար կամ տխուր կ'ելլար, եթէ ոչ ֆիզիկական անեւութեան մը ենթակայ։ Հռոմայեցիները կը խորհէին թէ այդ աղետալի ամսուն մէջ կատարուած ամուսնութիւն մը ժամանակ կ'ելլար, երկու կողմի բնաւորութիւնները չյարմարելով իրարու հետ։

Դարձեալ Օվիտ կ'ըսէ թէ իր աղջիկը ամուսնացուցած ատեն փնտռած հակցած է որ ամուսնութեան համար ձախորդ և բարեգուշակ օրերը որո՛նք էին։ Մայիս ամսուն նկատմամբ եղած այդ աւելորդապաշտութիւնը մնացած է եկեղեցական հին օրէնքներէ, որով չի թոյլատրուիր ամուսնութիւն կատարել Անդաստորնկէն (rogation) մինչեւ Պենտեկոստէ։ Դարձեալ այս պատճառով ձախորդ նկատուած են Մեծ Պահքին մէջ կատարուած ամուսնութիւնները։

Ատենօք կիրակի օր տեղի կ'ունենային հարսանեաց ամուսնութիւնները։ հաւանաբար այդ պատճառաւ այնքան ժողովրդական դարձած է կիրակի օր պսակ կատարելու սովորութիւնը։ Կարգ մը երգիչներու աղիտաբեր կը նկատեն ամուսնութեան ծանուցումը ընել եռամսեայի մը վերջը և յաջորդ եռամսեայն սկիզբը պսակուիլ։ Ուրիշ տեղեր ալ նորատի աղջիկ մը յամառօրէն կը մերժէ իր ամուսնութեան ծանուցման ընթերցումը լսել, վախնալով որ իրմէ ծնած զաւակ խելաւ համը կ'ելլայ։

Ցաւախ այս կարգի աւելորդապաշտութիւններ պարզապէս հիմնուած են ոչ է զուգադիպութեան վրայ։ Ամուսնական մառաներին—որ հանդիսաւոր պսակման գրութեան մը խորհրդանշանն է և որ ամբողջ կեանքին մէջ տեւական պէտք է ելլայ—խորտակումը կամ կորսուիլը, կ'ըսեն, մեծ դժբախտութեան պատճառ կ'ելլայ։ Նոյն իսկ կը հաւատային թէ կողակիցներէն մէկը կրնար մեռնիլ ամուսնական մառաներին խորտակումին կամ կորսուիլին հետեւանքով։ Այդպիսի դիպուածական բաներու վրայ հիմնուած են խոլ աւելորդապաշտութիւններ։ Նոյնպէս աղիտաբեր կը համարուի, երբ ամուսնական մառաներին ձեռքէ սահի ինչպէս դիպուածաւ կամ անհոգութեամբ։ Կան կիներ, որոնք թէեւ նուազ աւելորդապաշտ, սակայն երբեք չպիտի յօժարէին իրենց ձախ ձեռքին մատնեմատէն հանել ամուսնական մատանին, վախնալով որ դժբախտութիւն մը կուգայ իրենց գլխուն։ Եթէ երբեք չատ բարակնայ երկար տարիներէ ի վեր գործածուած ամուսնական մատանին, չատ մը անձեր կ'երեւակայեն թէ ամուսնութեան տարիները համընթաց կերպով մաշած են մատանիին մեծադիր հետ։ Դեհարավանառները նկատի առնելով այդ ծաղրելի աւելորդապաշտութիւնը, ամուսնական այնպիսի հատ և ծանր մատանիներ չունել կուտան որ եթէ հարիւր տարիէ աւելի ալ ապրին ամուսիները, դարձեալ չեն մաշիր այդ մատանիները։ Ինչ ըսել սա աւելորդապաշտութեան, որով կը հաւատան թէ երբ ամուսնական մատանի մը խոզանոցի մը երդիքին վրայ քաշի, ամէն հիւանդութիւն կը բուժուի։ Այս ամապաշտութիւնը կարգ մը գիւղերու մէջ այնքան արմատացած է որ կը կարծեն թէ ամուսնական մատանիին զօրութիւնը կը փոխանցուի մատանին կրող ձեռքին վրայ։ Այսպէս՝ Սըմիէրնայի մէջ, օրինակի համար, գիւղացիները ջերմագին հաւատ կ'ընծայեն թէ ամուսնական մատանին կրող մատնեմատը եթէ հիւանդի մը կամ վէրքի մը վրայ դրուի, անմիջապէս կը բուժուին անոնք, մինչ ցաւոմատը աւելի կը ծանրացնէ և կը թունաւորէ հիւանդը։ Սակայն էական կը նկատուի որ ամուսնական մատանին օսկիէ չլլլայ։ Այդ մասին ժողովրդական միամիտ հաւատալիք մը կը տիրէ Իրլանտայի մէջ։ Այն ամուսնացողները որոնք կարող չեն օսկիէ մատնիներ չնեղ տալու, իրենց դրացիներէն վոսկ կ'առնեն, այնպէս որ միեւնոյն մատնիները չարունակաբար կը գործածուին զանազան ամուսնութեանց առթիւ։ Իրլանտայի ամէնէն աղքատիկ գաւառներուն մէջ այդ սովորութիւնը այնքան տարածուած է որ պսակադիր երէցները իրենց առքիւ ունին օսկիէ զոյգ մը ամուսնական մատնի, որոնք թեմականներու ամուսնութեանց առթիւ կը գործածուին։

Անոնք որ կ'ուզեն հաստատել թէ ո՛վ պիտի ըլլայ իրենց ապագայ ամուսինը, շատ մը մեթոտներ ունին ապագան գուշակելու համար, որ մարդու չի պատկաներ, այլ Աստուծոյ, ինչպէս կ'ըսէ քանասեղը։ Կան որ դիշերանց գերեզմանատուն կ'երթան և քար մը առնելով հոնկէ, տուն կը դառնան և իրենց բարձին տակ կը դնեն այդ քարը, սա հաւատքը ունենալով թէ իրենց երազին մէջ պիտի նշմարեն այն տիրուած էակը, որ ամուսին կամ կողակից պիտի ըլլայ ապագային։ Զարմանալի սովորութիւն մըն ալ կայ, որով Ս. Ագնէսի տօնին, երիտասարդներ ու մանկամարդ աղջիկներ կը հաւաքուին կէս գիշերուն, ցորենի հատիկներ նետելու համար գետին, գոգար տերեւ մը ուղղելով որբուհիին, մէկը նշանած, ուրիշ մը ամուսին գտնելու համար։ Անոնք կը հաւատան թէ տուն դարձին իրենց հայելին պիտի ցոլացնէ տիրուած էակը։ Այդ հրաշքը չի պատահիր միշտ, և այն ատեն Ս. Մարկոսի տօնին օրը կը վերսկսին նոյն գործողութիւնը։ Եւ եթէ այդ օրն ալ արդիւնքը ժխտական ըլլայ, գործերէնին գէշ է։

Սա տարբ է թէ հաւատքը փրկարար է։ Դիւթական պատմուածքներու հաւատ կ'ընծայէ՝ Աւտրիկ հատ մը։ Ամուսին փնտռող դեռատի աղջիկ մը ճերմակ ծիրանոց մը կը փռէ սեղանին վրայ, կտոր մը պանիր և հաց, գաւաթ մը գինի կամ գարեջուր կը դնէ հոն, ու կը սպասէ այն անձին որ առաջին անգամ իր սենեկն ներս պիտի մտնէ։ Մարդը կուգայ, կ'ուտէ կը խմէ և կը մեկնի, և յաջորդ օրը նորէն կ'այցելէ, այս անգամ աղջկան ձեռքը խնդրելու համար։

Ֆրանսայի մէջ գիւղեր կան, ուր կարգընցու աղջիկները սենեակ մը կը հատկացուին, կէս գիշերուն, առանց բառ մը փոխանակելու իրարու հետ։ Իրենց մազերը կը բրցնեն այնքան թանով որքան տարիք ունին։ յետոյ ճերմակեղէնի մը մէջ կը պահեն կարգ մը խաներու հետ։ Կէս գիշերէն յետոյ ժամ մը անցնելուն պէս՝ մազերը մէկիկ մէկիկ կ'սրեն հրագին լոյսով։ Դեռատի աղջիկները սա համոզումը ունին թէ իրենց ապագայ ամուսնոյն ատուերը երեւան պիտի դայ, սենեկին չորքանը պիտի ընէ, յետոյ անհետանալու համար։ Կ'երեւայ թէ սման ճիշդ մէջտեղը կանգիտա ցնող ամէն ծաղկամի աղիկ կը տեսնէ տարտամ ձեւ մը, որ իր ապագայ ամուսնոյնն է։

Հարսնիքին օրը նորնշանդիկ կրելը գրեթէ պարտադրիչ դարձած է այսօր, սովորութիւն մը, որ արեւելքէն եկած է։ Այդ սովորութեան ծագումը սա է թէ նորնշենին միեւնոյն ատեն կը կրէ ծաղիկներ ու պտուղներ, ինչ որ բեղմնաւորութեան խորհրդանշան է։ Ատենօք խնկունի (romarin) ալ կը գործածէին նորնշանդիկի տեղ։

Կ'ըսեն թէ ազիտաբեր է, երբ նշանած աղջիկ մը հայելիին մէջ նայի, եկեղեցի երթալէ առաջ։ Ինչու՞ համար։ Ոչ ոք կրնայ պատասխանել։ Սակայն շատ մը նորատի աղջիկներ չեն համարձակիր հայելիի մը մէջ նայիլ, հօրենական կամ մօրենական տան տեսնել դուրս եկած ատենին, և ոչ ալ ձեռնոցին կը դնեն՝ կապ նշանելէ առաջ։ Եթէ անձրէ գայ՝ եկեղեցի գացած ատենին, դէշ նշան է։ Երբ պսակեցեալ զոյգ երկնքին վրայ, բարեգուշակ կը համարուի։ Հարսանեկան թափօրի ճամբուն վրայ պատահած կարգ մը կենդանիներ երջանկութեան կամ դժբախտութեան նշան են։ Բարեգուշակ կը նկատուին զուգաւոր, սարը։ Զարգուշակները աւելի շատ են, ինչպէս շունը, կատուն, նապաստակը, մողէզը և օձը։ Ինչո՞ւ համար, մարդ չի գիտեր։ բայց սա տարբ է որ շատ մը նորատի աղջիկներ յանկարծական տկարութիւն մը զգացած են, իրենց նամբուն վրայ հանդիպելով չարագուշակ կենդանիներու, պսակի համար եկեղեցի գացած ատեններին։ Այս աւելորդապաշտութիւնը շատ հին ատեններէ մնացած է։ Պլինիոս Երէց կ'ըսէ թէ երբ մարդ uhrfou (տեսակ մը բազէ) տեսնէ, ազիտաբեր է։

Պտուղներ ալ կան, որոնք իրենց դերը ունին ամուսնական աւելորդապաշտութեանց մէջ։ Ամենայն Սրբոց նախատօնակին շատ կը փնտռուի խնձորը։ պէտք է կեղեւը տակել առանց բրցնելու և յետոյ ձախ ուսին վրայէն նետել այդ կեղեւը։ վար ինկած ատեն ձեւացուցած պատկերը ո և է կոյս գիր առաջ կը բերէ, որ առպագայ ամուսնի մը անուան սկզբնատառը կը ներկայացնէ, կ'ըսեն։

Ուրիշ սովորոյթ մըն ալ կայ, որուն համաձայն, աղջիկը հայելիի մը առջեւ կ'անցնի, ալ ձեռքով գլուխը կը յարդարէ և ձախ ձեռքով կ'ուտէ խնձոր մը։ այն ատեն ապագայ ամուսնոյն պատկերը երեւան կուգայ հայելիին մէջ, մանկամարդ աղջկան ձախ ուսին վրայէն։ Նմանապէս խնձորներ կը շարեն առասանի մը վրայ և բարակ կրակի մը առջեւ կը դնեն, շարունակ երերցնելով զանոնք։ Իւրաքանչիւր խնձոր կը կրէ այս ինչ կամ այն ինչ անձին անունը. տարբերութիւն մէջ ան կ'ամուսնանայ առաջին անգամ, որուն անունը կրող խնձորը առաջին անգամ վար կ'իջնայ։ Այսպէս նաև միւս խնձորներուն համար։ վերջին անգամ ինկած խնձորին տերը ապահով կ'ըլլայ թէ ամուսին պիտի մնայ։

Հալիւսէլ կը հաւատայ թէ, իր օրանքներն ու ախորժները զգալով իրենց մէջ։ Այսպէս՝ փոյթ չէին ըներ ո և է հիշեցիր եղակացութեան մը յանգելու, առանց նկատի առնելու իրական կեանքի դժուարութիւնները, ամէնէն աղօր ու ներդաշնակ անուրջին մէջ խորասոյզ։

Զարթնումը յանկարծական և անգութ եղած էր։ Տիկին Սէյմուր Ամերիկայէն հասած գործի նամակներէն կ'իմանար թէ իր հարստութիւնը, ճարտարգործական ընկերութեանց բաժնեթուղթերու վրայ հիմնուած, ամբողջովին վատնուած էր։ Այդ քայքայումին պատճառ եղած էին կարգ մը արժեթուղթերու անկումը, Տիկին Սէյմուրի վատահութիւնը դրուած Տնօրէնի մը փախուստը, որ երկու միլիոն տոլարը չարթած էր, գործարանի մը այրելը՝ որուն մէջ Ամերիկուհիին ունեցած ներկայացուցիչը զանց ըրած էր վերանորոգել ապահովագրութիւնը՝ անհրաժեշտ անհոգութեամբ մը։ Բոլոր այդ աղետաբեր պատճառներու հետեւանքը Տիկին Սէյմուր մոմալուտ մանկութեան մը ենթարկուած էր, եթէ երբեք այդ ձախողութիւնն առաջը չառնէր։ Ամերիկուհին առանց վարանելու և իր ցեղին յատուկ կիներու կարուկ օրաշրմով, Նիւ-Եորք պիտի մեկնէր։ հոն ամէն ինչ անձամբ պիտի քննէր և մինչեւ վերջը պիտի մնար։

(Շարունակելի)

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻՒԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

Զ.

ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Երկու ծերունիները հաւանութիւն չէին յայտնած իրենց աղջկան յանկարծական ամուսնութեանց մասին, որովհետեւ առաջին ամուսինն եղող Պիոն կոմսը չէին սիրեր, ուզածնուն չափ հարուստ չըլլալուն համար, իսկ երկրորդ ամուսնոյն չէին հաւնած՝ անոր դաւանած սկզբունքներուն պատճառաւ։ Իրենց անձկամիտ բնաւորութեամբ և հպարտ գերակշռութեամբ միշտ քէն պահած էին Օրորի մօր դէմ։ Յետոյ իրենց թոռնուհիին նկատմամբ ասածած էին նոյն քինախնդրութիւնը, թշնամական զգացումներովը և խաւ դառնութեամբ մը տոգորուած։ Փոխանակ որբուհիին վիճակին վրայ արդահատելու և աղնիւ բնաւորութենէն ազդուելու, Օրորի մէջ տեսան բռնի ուժով ընկճուելիք կամք մը ու աղաղուն գեղեցկութիւն մը՝ նուաստացման ենթակայ։ Ծայրայեղ պահպանողական, կման ու կմաստիին չէին ներած որ պառաւ Քահորդի աղջիկը կայր պաշտում մը նուիրէր իր հօր յիշատակին։ Թէեւ միլիոնաւոր, բայց ժլատ ըլլալուն, հանդիսաւորութենէ ու զարգացումներից խնամածութենէ զուրկ կեանք մը պարապրած էին իրենց թոռնուհիին վրայ։ բնաւ հոգ չէին տաներ Օրորի առողջութեան, ձգելով որ հոգիս քիչ մը տաքցած մեծ սենեակի մը մէջ անցընէ ձմեռը։ Ամէն աւելորդ բան զանց առնուած, միայն խիստ անհրաժեշտ եղող բաները ուսած էին անոր։ Այդ ազատ ու երջանիկ մեծացած աղջիկը նիհար և ժլատ դարձած էր խստամբեր կեանքի մը բռնութեան ներքեւ։

Երկու տարուան մէջ՝ Օրոր այնքան մեծ փոփոխութիւն կրած էր որ Հօ-Պրիան քնատիրքի բարեկամները իրար անցած և միլիոնատած էին։ Թէեւ կման ու կմաստիին համարման չէին արժանացած այդ բարեկամները, բայց դիրքի ու անունի տէր ըլլալուն, կրնա ունէին անոնց խոսքերը։

Մեծահարուստ ու ակնառուոր Ամերիկուհի մը, Տիկին Սէյմուր, իր բարեգործութիւններովը համարում չունի, Օրորի նկատմամբ դորով մը կը ածէր։ Հօ-Պրիան կման ու կմաստիին չէին կր

թով, մանկամարդ աղջիկները սոխ մը կը փաթթէին թաչկինակի մը մէջ և իրենց բարձին առակ կը դնէին իրիկունը, սա հաւատքով ասելով թէ յաջորդ օրը ծնողքին այցելութեան պիտի գար իրենց ամուսինը ըլլալիք անձը։ Դարանածադղիկը և գառնալեղուն ալ շատ կը փընտրուին։ Հիւսիսային կարգ մը երկիրներու մէջ գարնանածադղիկ մը կ'առնեն և մկրատով կը կարեն իգային վերի մասը և յետոյ գաղանի տեղ մը կը պահեն զայն։ Եթէ երբեք իգանները նորէն բուսած ըլլան, ձեր տենչանքի տարբերն պիտի պատասխանէ ձեր սիրոյն։ Հակառակը առաջ պիտի գայ, եթէ երբեք ցօղունը փթթումի ո և է նշան չցուցնէ։ Նոյնպէս գուշակիչ կարողութիւն մը կը վերագրեն հացի և քաղաւուլոյի տերեւներուն։

Վերջապէս քանի մը ուսումնասիրութիւններ ալ առաջ բերենք։ Այնքան շատ ուսումնասիրութիւններ կան որ չէ կարելի ամէնքն ալ յիշատակել հոս։ Եթէ նորապսակ կին մը ամուրի քայրեր ունենայ, ան տեսին վրայ տաք ջուր կը թափեն, երբ ամուլը, դեռ նոր պսակուած, առունն դուրս կ'ելլէ։ Աւելորդապաշտները կը հաւատան թէ երկրորդ ամուսնութիւն մը կը կընքուի ուրիշ երկու հոգիներու միջև, ասկէն ետքը ամէն վրայ չը չորցած։

Այն երկիրներուն մէջ, ուր հարսանեկան կարկանդակ կը չինեն, սովորութիւն կայ պզտիկ կտորներու վերածել ու հրաւիրեալներուն վրայ նետել զանոնք։ Նմանապէս կարկանդակի պնակն ալ կը նետեն։ եթէ կոարի՝ բարեգուշակ է նորապսակ ամուլին համար, իսկ եթէ չկտորի՝ նշան է թէ այր և կին դժբախտ պիտի ըլլան։ Նմանօրինակ սովորութիւն մը ունին նաև Հրեաները, որոնք կը կոտրեն պատանդան ունեցող այն գաւաթը, ուրկէ խմած են նորապսակ ամուլը։ Ներկաները կը մաղթեն որ կոտրած գաւաթը երջանկաբեր ըլլայ իրենց։ Ցեռայ ապակիի կտորները ոտքի տակ կը ջախջախեն, օրավեհեաւ այդ կտորները ո՛րքան ջարդուիլուր դառնան, երջանկութիւնը այնքան մեծ կ'ըլլայ։ Այս սովորութիւնը շատ յարգի է Հրեաներուն մէջ։ Մենք որ՝ ուրիշ շատ մը երկիրներու մէջ ալ ամուսնութեան գաղափարը և կարգ մը տարկաներու խորհուրդը սերտու կապուած են իրարու հետ։

Այդ յօդուածը վերջացնելու առթիւ պէտք է լիւեցնել գէշերներուն մէջ տիրող սա սովորութիւնը, որով ցեղին երէց անդամը հեղէ կուժ մը կը բարձրացնէ նորապսակ ամուլին գլխուն վերեւ ու գետին կը ձգէ։ Կուժը ո՛րքան կտորներու բաժնուի, երիտասարդ զոյգն ալ այնքան տարի կը կենակցի։

Թարգմ. ԶԱՐԵՀ ՆՇՄԵՒ։

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՍԻՐ

Մեծ սխալ մըն է միս եփելու առեն նախապէս երկար առեն ջուրի մէջ թողուլ կամ մէկ քանի անգամներ ջուրով լուալ զայն։ Ասով լուացման ջուրին հետ կը կորսուի միոին սնուցիչ հիւթը, որ կայանար մսակերեսին վրայ։ Միոին վրայի աղտեղութիւնները սրբել կամ միսը պարզ ջուրով անգամ մը լուալը բաւական է եթէ միսը դէշ հոտ մը ունենայ, ինչ որ կը պատահի տաք օրերուն, պէտք է ջուրով եփել զայն ու ջուրին մէջ ալ նոր վառուած փայտածուխի կտոր մը դնել։ Միոին և ջուրին համն ու հոտը կը բարձրանայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ

ՆԱԻԱՏՈՐՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

Լօրտներու Ժողովը չորեքշաբթի օրը խորհրդակցութիւններ կատարեց նաւատորմին վերաբերեալ խնդիրներուն վրայ։ Լօրտ Բէվըրը շնորհաւորեց գանձային Նախարարին՝ Srksնօրի ձեւով նաւերու շինութեան մասին ըրած վերջին յայտարարութիւնը և յարեց.— «Անգլիոյ դիրքը ոչ միայն անասանելի գերիշխանութիւն մը, այլ անդրդուելի առաւելութիւն մը պէտք է ունենայ երկու զօրաւորագոյն նաւատորմերու հանդէպ, որո՛նց որ ալ պատկանին առանձ։» Մովային Նախարար Լօրտ Դուիտմաուրթ, այս առթիւ երկար բանախօսութիւն մը ընելով, ըսաւ թէ իրմէ առաջի ծովային նախարարները այնպէս քմրնած էին թէ անգլիական նաւատորմը գերակշիռ կ'ըլլայ երբ մերձակայ երկու զօրաւորագոյն տէրութեանց նաւատորմերէն տասն առ հարիւր աւելի զօրաւոր ըլլայ։ բայց ինք փոխանակ միայն երկու տէրութեանց նաւատորմերու ոյժերուն ենթադրական հարիւներու վրայ հիմնուելու, նախընտրեր կը համարի լուրջ նկատողութեան առարկայ ընել Անգլիոյ դիրքին ամէն պարագաները օտար տէրութիւնց հանդէպ և ըստ այմմ զօրացնել անգլիական նաւատորմը։ «Ես կը կարծեմ, բան նախարարը, որ Անգլիոյ այժմեայ վիճակը պէտք չունի նաւային այնչափ ընդարձակ նոր ծրագիրներու։ Ամէն կարգի մարտանաւերն ալ քննուեցան այժմ։ Դեմերեր զրահաւորին ձեւով պատրաստ երեք մարտանաւերը շատ աւելի լաւ են Srksնօրի ձեւով նաւերէն, նոյնպէս Սեն Վինսենդի ձեւով երեք նաւերն ալ լաւագոյն են անոնցմէ։ Իմ ծրագիրս այն է որ Անգլիա 1911ի գարնան երեք նաւաշարժին պիտի ունենայ, որոնց իւրաքանչիւրը նոյն ձեւով չորս նաւերէ բաղկացած պիտի ըլլայ՝ այսինքն նաւաշարժին մը որ Srksնօրի ձեւով մէկ և Դեմերերի ձեւով երեք նաւերէ պիտի բաղկանայ. երկրորդ նաւաշարժին մը, որ Սեն Վինսենդի ձեւով չորս նաւերէ պիտի բաղկանայ, և երրորդ նաւաշարժին մը որ Ինվինսիպլի ձեւով չորս նաւերէ պիտի բաղկանայ։» Նախարարը ապահովցուց ժողովը թէ և ոչ մէկ տէրութիւն առաջին կարգի մարտանաւերէ բաղկացած այսպիսի նաւատորմ մը պիտի ունենայ։ Լորտ Դուիտմաուրթ հասկցնել ուզեց որ եթէ աշխարհի ամէն տէրութիւններն ալ միանային, Անգլիոյ ունեցածիք նաւատորմին հաւասար նաւատորմ մը չպիտի կրնային ունենալ։ Նախարարը ի վերջոյ յայտնեց թէ այդ մեծ նաւերուն շինութիւնը արագապէս պիտի գործադրուի։ Լորտ Բէվըրը, առաջ վրայ դարձեալ խօսք առնելով, անգոհացուցիչ գտաւ երկու տերութեանց ծովային ոյժերու հաւասար անգլիական նաւատորմ մը ունենալու մասին Լորտ Դուիտմաուրթի յայտարարութիւնը և Ժողովը ուրիշ խնդիրներու խորհրդակցութեան անցաւ։

— Անգլիական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Գ. Ֆալիէռի Անգլիա այցելելուն առթիւ նաւային մեծ հանդէս մը պիտի կատարուի Բարդամաուրթի առվն։

— Անգլիոյ արքայական նոր զրօսանաւը՝ Ալեքսանդրա կլասկոյի նաւաշարանէն ճամբայ ելաւ՝ պաշտօնական փորձերը կատարելու։ Շինութիւնը երեք տարի տեւեց, վասն զի նախնական ծրագիրը բաւական բարեփոխուած էր։ Ունի 90 մեթր երկայնութիւն և 12 լայնութիւն։ Շատ խրթութիւն չունենալով, պիտի կրնայ ամէն տեսակ նաւահանգիստներ մտնել։

— Թայմզի խորհրդարանական խմբագիր Գ. Բիթ մեռաւ։ Միշտ կարեւոր լուրերը ժամանակին կ'առնէր մեծ ճարտարութեամբ։

— Անգլիոյ Թագուհին, իրլանդական Ս. Բադրիքի ասին առթիւ, Իրլանդայի անձնապահ ոստիկանին դրկեց առուոյտ (եռնամ) պարունակող աւանդական եօթը կողմնակները։

ՌՈՒՍԻԱ

Զորեքշաբթի օրը Բեռլինսպուրկի մէջ Ռուսիոյ կայսեր հեռեւեալ հրովարտակը հրատարակեցաւ՝ բանակին և նաւատորմին ուղղուած։

«Բորդ-Արթուրի դիւցազնական պաշտպանութեան առթիւ, ռուս պահակազօրքերուն քաջութեան և դիմադրելու կարողութեան բովանդակ աշխարհի մէջ առաջ բերած հիացումը յանկարծ նեմացաւ բերդաքաղաքին ամօթալի անձնատուութեամբը։ Զինուորական գերագոյն ատեանը, անձնատուութեան պատճառ եղողները պատժելով հանդերձ, ի վեր հանեց քաջարի պահակազօրքին անմոռանալի դիւցազնագործութիւնները։ Բորդ-Արթուրի քաջ պաշտպաններդ. դուք ձեր դիւցազնական գործերով, ձեր անձնուրաց քաջութեամբը և ձեր ուխտին հաւատարիմ մնալով, որոնց ապացոյցը ուրիշ Մարագոյն Արեւելքի մէջ մեր տասնաւոր քերթողները պաշտպանելով, անմոռանալի համբաւ մը չատեցաք և ռուս պատերազմիկներու դիւցազնագործութեանց տարեգրութեանց մէջ փառաւոր էջ մը աւելցուցիք։ Երախտագէտ Ռուսիա կը պարծենայ ձեզմով և չպիտի մոռնայ բնաւ ձեր գործերը, ինչպէս որ դուք չմոռցաք անոր հանդէպ ունեցած ձեր պարտաւորութիւնը։ Նիքոլա»

ՖՕԲ ԵՒ ՍՄԻՐՆՈՎ, ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

Բեռլինսպուրկի մէջ չորեքշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Ֆօք և Սմիրնով զորավարներուն միջև ծանուցուած մենամարտը, որուն պայմաններն էին 15 քայլ հեռաւորութեամբ տարձանկ պարզել իրարու դէմ, մինչեւ որ երկուքէն մին վիրաւորուի։ Երկու կողմէն երկերկու վկաներու ներկայութեան մենամարտը սկսաւ և երեք անգամ իրարու դէմ գնդակ արձակէլէ ետքը, Սմիրնով գնդակ մը ընդունեց ալ որունքի վերի մասին մէջ։ Ֆօք չվիրաւորուեցաւ. գնդակ մը իր վերարշուին քղանցքը ծակեց։ Սմիրնովի վէրքը բաւական ծանր է։

— Ֆօք հետեւեալ նամակով մենամարտի հրաւիրեց Սմիրնովը.— «Վատեմգայլ Տէր.—Քանի յանձնաժողովին և ազգ զինուորական առեանին մատուցած ձեր տեղեկագրին մէջ իմ զինուորական ծառայութեանս մասին այնպիսի բացատրութիւններ գործածած էք որմնք կը նեմացնեն իմ պատիւս և բարի համբաւս և այդ պարագային մէջ դուք համարձակեցաք խեղաթիրել ճշմարտութիւնը։ Կը խնդրեմ ձեզ, ձեր կողմէն երկու վկայ ընտրել, և տեղեկացնել իմ ներկայացուցիչներուս՝ Բզիտօ հարիւրապետին և Բասկուրցքի տեղակալին թէ ձեր վկաներուն հետ ո՛ւր պիտի կրնան գանուիլ՝ մենամարտին ժամանակը ու տեղը որոշելու համար»։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ դանձային Նախարարութեան խորհրդական Գ. Դեվէլէ երեքշաբթի օրը յայտարարեց եւմացոյցի յանձնաժողովին մէջ թէ պատութիւնը, 1908ի չորրորդ համար, պէտք ունի 260 միլիոն մարքի փոխառութեան մը և թէ գանձային առմարերու չորքարեալթիւնը 125 միլիոն մարք պիտի աւելնայ։ Այս յայտարարութեան հետեւանքով Կեդրոնի կուսակցութենէն երեսփոխան մը հարցուց եւմը ազգոյցի յանձնաժողովին թէ, Պատութեան եւմական ներկայ վիճակին մէջ, աւելի լաւ պիտի չըլլայ օգտուիլ Շրանատուի 125 միլիոն ոսկեդրամ մարքի պատերազմական դանձէն։ Արդարեւ երբ պատերազմ ծագի, այդ գումարը այլ եւս մեծ դեր մը չի կատարեր, որով հարկ չկայ զայն չրջարերութենէ դուրս ցանել միշտ։ Գանձային խորհրդական Գ. Դեվէլէ յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է անաղարտ պահել պատերազմի այդ դանձը, որուն առաջին առաւելութիւնը պիտի ըլլայ, երբ թշնամութիւնները սկսին, հրապարակէն այդքան գումար մը քաշելու հարկին տակ չգտնուիլ։ Խորհրդականը յարեց թէ վերջերս պահեստի գումարը անհրաժեշտ է՝ զօրանալութեան մը իրրեւ նախատեսութիւն և թէ եթէ պիտի կրնայ գտնուիլ՝ մենամարտին ժամանակը ու տեղը որոշելու համար»։

ԳԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԳԱՇՏՕՆ.— Հաշուակալութեանց Սահանին անդամ անուանուեցաւ նոյն Սահանին երկրորդ հիւղին առաջին միմիյիզ Թալաթ պէյ։

—Դասվայի Նահանգին Քիլան գաւառակին գայմգամ անուանուեցաւ Օսմանիէ գաւառակին գայմգամ հաղարապետ Շիւքրի էֆ., որուն յաջորդեց Եաքէվ գաւառակին գայմգամ Ճէլալ էֆ.։

—Կրթական Նախարարութեան քննիչ մարմինն անդամ անուանուեցաւ Բէվքիպիզատէ Մէհմուտ Էյուպուլլա և Էյուպիզատէ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլայի առաջին առաքանան արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսներու քննչի օգնական Հիւսէյին Նազմի պէյ։ Սանիէի սահման՝ արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսական գործոց դիւանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Բէֆիգ պէյի և Սրվադի Տէֆթերխանէի Տօրէն Հալեթ էֆ.ի։ Սալիսէի սահման՝ կէլմէ գաւառակին հեռագրական ու թղթատարական Տօրէն Վահի էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ զինուորական հանգամանքն թաղակի վերատեսչութեան հաշուակալ Թահսին էֆ.ի և Զ. զօրաբանակին պիտոյքներու ճիւղին դասխագահ Միրլիվա Շամիլ փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպիւպի ֆրանսական հիւպատոս Գ. Լէոն Ֆերէվաքի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Դայլերի հաշուակալ Մաուրիպիզէի։

ՇԱԲԹԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Հաչիմ փաշա, որ հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԲԱՂԱՐԱՊՏՈՒԹԻՒՆԸ գրեց ձեռնհաս պաշտօնարարին որ կալուածահամարի և տարբի վարչութեան գործառնութիւնները աւելի դիւրաւ ու փութով կատարելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին. նաեւ պաշտօնեաներուն պարտականութիւնները սահմանուին։ Ինչպէս յայտնի է, այդ վարչութիւնը քաղաքական ուսութեան կցուած է՝ միշտ ելմական Նախարարութեան հսկողութեանը տակ գտնուելու և որոշեալ ժամանակներու մէջ նոյն Նախարարութեան հաշիւ տալու պարտականով։

ԴՐՈՇՏԱԳՈՒՂԹԵՐԸ.— Պաշտօնական Զեկուցում մը զանազան գրութեանց վրայ փակցուած դրոշմաթուղթերը ջնջելու (խպթալ) մասին հետեւեալը կը ծանուցանէ.— Երբ գրութեան մը վրայ փակցուած դրոշմաթուղթին վրայ կնիքը և սառագրութիւնը կանոնաւորապէս դրուած ըլլան և սակայն թուականին միայն «Քիչն դրոշմաթուղթի վրայ գծանուելով բուն իսկ թուականը դուրսը մնացած ըլլայ, այդ պարագային դրոշմաթուղթը ըստ օրինի ջնջուած չի կրնար նկատուիլ, բայց նկատելով որ այդ թերութիւնը արդիւնք է օրէնքը լաւ չմբռնելուն։ ուստի ներկայ թուականէն սկսեալ մինչեւ դրոշմաթուղթի կանոնագրին 81րդ յօդուածին մէջ լիչուած պայմանամին աւարտումը վերագրեալ եղանակով ջնջուած դրոշմաթուղթերը, երբ զայնս պարունակող գրութիւնները պետական պաշտօնարաններուն ներկայացուին, դրոշմաթուղթէ դերծ պիտի ըլլան։ Նաեւ երբ սառագրութիւնը ու կնիքը օրէնքին արտադրած եղանակով դրուած և բուն իսկ թուականին մէկ մասն ալ դարձեալ օրէնքին արտադրած եղանակով օրն է ձեւով դրոշմաթուղթին վրայ գրուած ըլլայ, այդ կարգի դրոշմաթուղթերը կատարելապէս ջնջուած պիտի նկատուին։ Վերագրեալ օրոշումները հաղորդուեցան ամէն կողմ։

ԷՆԻՐՆԻՆ քաղաքին մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու և ելեկտրաշարժ թրամուէյ հաստատելու համար խնդրուած մենաշնորհին վերաբերեալ գրութիւնները, Պետական Խորհուրդին կողմէ քննուելէ ետքը, Բ. Դրան մատուցուեցան։

ՆԻՍԼԻՈՒԶ.— Պարսից դեսպանատան մէջ, շաբաթ օրը, Նէվրուզի ասին առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Դեսպան Միրզա Բիրճան ընդունեց դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաներուն և Կ. Պոլսոյ պարսիկ գաղթականութեան երեւելիներուն շնորհաւորութիւնները։

—Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները, կրթական նախարարին կողմէ Թրքաց ազգութեանց դիւանին Տօրէն Մուսթաֆա պէյ և օտար դեսպանատանց պաշտօնեաներէն ամենք Պարիզից դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Ամէնքն ալ պատուասիրուեցան Թէյով և «Նէվրուզիկ» շաքարեղէններով։ Դեսպանը նաեւ «Լէյլէֆիէ» կոչուած դրամներէն նուիրեց։

—Դեսպանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Մէհմէտ Ալի Շահին։

ԱՌՈՒՈՏԱԼԻՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ «Թէրգոյի և «Ինթիքալ»ի գործողութեանց մասին Թաղերէ ու Պաթիրարքարանէրէ տրուած իլմիխաբերները և Թաղապետական շրջանակներուն կողմէ տրուած արտօնագիրները երբեմն սխալներ կը պարունակեն, որով գործողութիւնները կը յապաղին և նոյն գրութիւնները կը վերադարձուին, ծանոյց ամէն կողմ որ առանց պատրաստութեանը պակուն մեծ ուշադրութիւն ըլլայ. նաեւ կիներու կողմէ «Թագրիր» տրուած պակուն անանց իսկութիւնը հաստատող անձեր երբեմն չգտնուելով, գործը կը յապաղի. ուստի ծանուցուեցաւ որ այդ մասին ալ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Սակարանին վարչական Խորհուրդը խնդրեց ձեռնհաս պաշտօնարանէն որ նոյն Սակարանին մէջ առնուած տուրքը բարձրացուի։ Այդ խնդիրը յանձնուեցաւ Պետական Խորհուրդին։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ յունարէն Թանիիսրմնս լրագիրը կանոնի անհամաձայն է, յանդիմանութեամբ ծանոյց տարօնատիրոջը թէ իր այդ ընթացքը եթէ կրկնէ, օրինական պատիժի պիտի ենթարկուի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութեան Պաշտօնական մէկ Զեկուցումը կը ծանուցանէ թէ գաւառային Թաղապետական դեղագործի պաշտօն տառնել ուզողները պէտք է քժշկական կրթական ժողովին դիւանին դիմեն իւրաքանչիւր ամսեան 7էն ու 21էն ետքը եկող հինգշաբթի օրերը, գաւառներու Թաղապետական դպրեկու. Թեան համար ալ իւրաքանչիւր ամսուան 1էն ու 15էն ետքը եկող հինգշաբթի օրերը։ Աղերսագիր տալու Թուականէն մինչեւ երեք ամիս չդիմողներուն աղերսագիրները չեղեալ պիտի համարուին։

ԳԱՍԹԷՍՄԱՆԻՆ նոր կուսակալ Ֆուատ պէյ, շաբաթ օրը, կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԵՐԿԹԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային համար հրատարակուած վիճակագրութեան մը նայելով, մինչեւ 16րդ տարեշրջանին՝ այսինքն 1320ի վերջը իսկական դրամագլուխն է 405,744,385 ղրուշ։ Նոյն տարին 110,729 երկրագործներու 74,813,548 ղրուշ փոխ տրուած է. դարձեալ նոյն տարին փոխատուութեանց պահանջքներէն 48,068,818 ղրուշ գանձուած է։ Պանքային պարտք ունեցող փոխառուներու թիւն էր 528,181։

—Երկրագործական Պանքային մարտի վիճականութենէն երկրորդ պարբերը՝ 2000 ոսկի շահով 217,932 թիւ տարին կէսին տերերը՝ Էրտէքի մէջ դեղագործ Եանի Բարա Աղաղնասրի և յանոց վարժարանին ուսուցիչներէն Բանէլի էֆ.ները ստացած են իրենց բաժին ինկած 1000 ոսկին։

ԼԱՍԱԳԻՒԼ.ի սինակոկին մէջ, շաբաթ օրը, հանդիսաւոր բարեշաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար՝ տեղւոյն հրկիզեալներուն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն առթիւ։

—Հրկիզեալներուն օգնելու նպատակով նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Խախմպաշիի Դայմագամ էֆ.ին նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովին կ'ան դամակցին Պետական Խորհուրդին անդամ Պոխոր էֆ., մաքսային վերատեսչութեան Թարգմանութեանց տեսչակին Տէօրէն ժաք պէյ, Սպարապետի Դրան պիտոյք հայ Թաթոզ Ասլան Թրէսքօ էֆ. և այլն։

—Բերայի հրայ տիկիններու բարեգործական Ընկերութիւնը որոշեց Խասգիւղի հրկիզեալներուն համար դրամական նպաստ, հագուստ և այլն հաւաքել։ Առաջին օրը 855 ղրուշ և զանազան գոյքեր հաւաքեց։

ԾԽԱԼՈՅՆԵՐԸ.— Սելանիկէն առնուած լուրերու նայելով, նահանգին մէջ ծխախոտի բերքը այս տարի խիստ աղէկ է։ Տասակը լաւ ըլլալով հանդերձ քանակութեամբ ալ անցեալ տարուան մէկ ու կէս անգամը աւելի է, սակայն տեսակին գերազանցութեանը հետեւանքով գիները հարիւր ութ-տասը բարձրացած են և ամէն կողմ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ ծխախոտի մասին։

ՍՆԱՆԿԻՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ ծովային առեւտրական դատարանը մարտ 6էն սկսեալ սնանկ հռչակեց Գալիբ, Զաքմաքճիլար, Յակոբեան խանին դէմը հաստատուած Մ. Մելէմեճեան էֆ.ն։ Դատարանին անդամ Իզզարիմ պէյ ժիւտ գսմիսիր կարգուեցաւ և փաստաբան Պաւաւեան Յովհաննէս ու Շէմսն Լէվի էֆ.ներն ալ ատժամայ սէնիքը։

ՎԱՌՆԱԼԱՓԱՏ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ այս մինչցիս Կ. Պոլիս բերուած փայտերու քանակութիւնը անցեալ տարիէն պակաս է, ծանոյց ամէն կողմ ուեւլենել առաքումները։

ՍԻՒԷՅԻ ՇՔԱՆՔՔԷՆ մարտ 10էն 21 (Ն. Տ.) անցած նաւերու թիւն է 113 և գոյացած հասոյթը՝ 3,130,000 ֆր.։

ԱՆԳԻԼԻԱԿԱՆ Վէհդիս լրագիրը, ուր կը գտնուին 179 զրաշրջիկներ, երէկ առաջ Կ. Պոլիս ժամանելով Գալաթայի բացերը խարսխեց։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ մէջ վերջերս կիւրթաշ Թամա անուն Դերման մը ձերբակալուեցաւ որ, Դերմանիոյ Քըրէֆիլա քաղաքին մէջ մեռաքի գործարանատէր ելլալով 170,000 ֆր.ի գումար մը իւրացուցած և փախած էր։ Այդ անձը հսկողութեան ատակ Դերմանիա պիտի ղրկուի։

ԼՕՐԱՆ ՄԸ ՍԱՀԻԼԸ.— Փոքրաւոր 29ը գրչերը Սամսունէն ուր ժամ հեռուն բաւական բարձր լեռան մէկ կողը, 400 մեթրի չափ տեղէն խախտեցաւ և զարիվայրէն վրայ գտնուած իրը տանէ բաղկացած գիւղ մը քանդեց։ Դիւղացիները քաւերուն արթնցան, իրենց տաւարուն ճարհարելը լսելով, և իսկոյն դուրս փախան, որով մարդու կորուստ չպատահեցաւ։ Դեպքին կը ցեսուէր։ Դիւղացիները չրջակայ բլուրներուն վրայ ելլելով տեսան թէ խոշոր հաղկոյտեր իրենց տաւարը կը քշէին կը տանէին։ Հողին սահումը 24 ժամ տեւեց։ Տեղական կառավարութիւնը իմանալով իսկոյն պաշտօնական ղրկեց նոյն տեղը, ուր հաստատուեցաւ որ 40-50 մեթր խորութեամբ և երկու-երեք մեթր հաստութեամբ աւազի խաւի մը վրայ կրթնած կաւտ հողը սահած էր։ Անցեալ տարուան երաշտութենէն կաւի խաւը ճեղքուածքներ ունեցած էր։ Ջիներու հալելէն գոյացած ջուրերը մինչեւ աւազի խաւը երթալով սահումը առաջ եկած էր։ Սահող գետինը 1,200,000 քառակուսի մետրի չափ է։ Լեռնէն բաժնուած տեղը 400 մեթր ընդարձակութեամբ անդունդ մը գոյացած է, որուն խորութիւնն է 35-40 մեթր։

ԱՐԻՒԵԼՍԱՆ ՃՇՊՐՆԹԱՑ կառախումբը անցեալ օր Բարիզէն գալու միջոցին Վիւնայի կայարանին մէջ, սխալի մը հետեւանքով, ընդարձացաւ պարագ կառախումբի մը։ Մարդու կորուստ չպատահեցաւ. միայն հնգպանը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։ Գարագ կառախումբին չորս վագոնները խարտակուցան։ Արեւելեան Ճեպընթացին մէջ ատանբինգ ուղեւորներ կային, որոնք բաւական վախցան։

ԳԱՐԱՊԷՒՕՑԻ կամաւորին վրայ շաբաթ օրը ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Մուսթաֆա անուն մարդու մը տարած կովը, սայլէ մը խրաչելով, սկսաւ արշաւել և երեք հոգի տապալեց՝ Ալի անուն չրջան ֆէսի մը, Լէպլեբիճի Մուհարրէմ և լրագրավաճառ Սեդրակ։ Առաջին երկուքը թեթեւապէս վիրաւորուեցան. իսկ Սեդրակ քանքէն, մէջքէն ու սրունքներէն ծանր վերքեր ստացաւ. զգայարիկ վիճակի մէջ դեղարան մը տարուելով, հարկ եղած նախնական դարմանները ըլլալէ ետքը հիւանդանոց դրկուեցաւ։

ՀԷՊԻԶ.— Շաբաթ գիշեր ժամ 3ին Ղալաթայ մէջ, Գէշիքթաշի Թրամուէյի գիծին վրայ, սոպանը Սէլէրանկոյի խանութին վրայի երրորդ յարկի տնտակէն հրդեհ ծագելով, ամբողջ շէնքը, երեք յարկէ բաղկացած, այրեցաւ։ Մէջը նոյն պահուն ոչ ոք կար։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկելով հաստատեց թէ այդ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, վասն զի քարիւղով լեցուն ման մը և այլն գտնուեցան։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Շէնքը 600 ոսկիի ապահովագրուած էր և ապրանքներն ալ 300 ոսկիի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԱՀԸ ԵՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ծովացած բազմութիւն մը. բազմութիւն մը որուն հաձութեան վրայ կարելի չէ գաղափար մը ասել. Կալաթա Սէրայն ակսեալ մինչեւ Սէնթ-Լօբաի, ուր տեղի ունեցաւ Վեհմ. Դեսպանին յուղարկաւորութեան մեծաշուք և փառաւոր հանդէսը, կարելի չէր գտնել կէս մը, տաքի տեղ մը ուր կարելի ըլլար կենալ։ Բազմութիւնն ամէն կողմ. մայթին վրայ, քովնի փողոցները, նոյն իսկ ուսնեղու թէռաանները և բոլոր պատուհանները և այն ամէն յենակէտները ուր հեռաբերիր մը կրնայ դնել իր տաքի՝ դիտելու համար։

Կառք, հանրակառք և անցուդարձ բուն պողոտային վրայ բոլորովին դադրած է։ Սէնթ-Լօբաի մօտ ա՛լ բացարձակապէս պատնիշած է բազմութիւնը այդ ամբողջ լայն պողոտան։ Ծովու մը կամարներուն նման կը փռուրկի յանկարծ բազմութիւնը, երբ Իմամը պահանաւին նաւաթատը իբր յառաջապահ Թափորին, դուրս կ'ելլէ եկեղեցիէն և նշան կուտայ Թափորին, որ կը սկսի յառաջանալ ծանրօրէն։

ՍԷՆԹ ԷՍՐՈՒԻ ՄԷՋ

Առաւօտ ժամը 9ին արդէն Սէնթ-Լօբաի եկեղեցիին մէջ ի ներկայութեան պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն, նախարարներուն, բոլոր դեսպաններուն ու դեսպանատանց պաշտօնատարներուն, հոգեւոր պետերու ներկայացուցիչներուն, և ազգականներու, տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը։ Կայսերական կառավարութեան ներկայացուցիչներն էին արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա ու խորհրդական Նաամի փաշա, արքունական Կալիգ փաշա, անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ փաշա Մէլէմէ, կայս. անձնական Գանձուն նախարար Սաքիզ Յովհաննէս փաշա, Պետական Խորհուրդին անդամ Հիւսնի փաշա և կայս. Թիկնապահ Ռաձէի փաշա, Պէրթիէ փաշա, Իմոզ փաշա, Սալէր փաշա, Զէյնէթի փաշա, Էլիսաի պէյ, Արմենակ պէյ Սաքիզ և նաւային մարշիվա Պալքէմ փաշա։ Ցեռայ տեղի ունեցաւ նախ Թիւ պատարագը ժանէթէօր Պարկոմանէրոյի կողմէ, և ապա դայն ու հանդիսաւոր կերպով երգուեցան մեռելական արարողութիւնները։ Կայս. արտօնութեան մը համաձայն, կայս. նուագածուներու խումբին առաջին պասը Գ. Ռիւպէլ և առաջին թէնոր Գ. Հիւարդ մասնակցեցան եկեղեցական երգեցողութեանց արանց։

Հալէբի Ռեֆուիթմը՝ Սէնթ-Լօբաի երգչական խումբին կողմէ։

Ֆայքնարբի Լաֆրիմոգին՝ Գ. Գ. Հիւարդ և Ռիւպէլ։

Տիւ Գուայի Ο վոս օմնեան՝ Գ. Հիւարդ։

Մէհրաբնէի Ակնուս Տէիի՝ Գ. Ռիւպէլ։

Հալէբի Լիպերա մէ Տոմինեան՝ երգչական խումբը։

Երգեհոնը կը զարնէր Սէնթ-Լօբաի երգեհոնահար Գ. Լիդէն Ա. Գալաթա մեռելական կ-բզբ կատարուեցաւ մանսէնեօր Պարկոմանէրոյի նախագահութեամբ, որ վերջին Հոգւոյը կարդաց։ Ցեռայ բոլոր ներկաները ցաւակցութիւն յայտնեցին Անգլիոյ դեսպանատան խորհրդական Գ. Պարքլէյի։ Հայոց Փաշայի գերեզմանատան մէջ վերջին աղօթքը կարդացին Սէնթ-Լօբաի երգեցիկ Ժան Ա. Իրալի աբբան և հայր Ֆիլիբուչչի։ Դագաղը կրող չոգենաւակը երբ դեսպանատանց պատկանաւերուն առջեւէն անցաւ, ամէնքն ալ ողջունեցին։

Մանաւոր տեղ մը յատկացուած էր դեսպանատան խորհրդական Գ. Պարքլէյի, որ Լիսաբոն Թագաւորին կողմէ յուղարկաւորութեան ներկայացուցիչ կարգուած էր հեռագրով։

Լէտի Օ'Բրայեն, հակառակ իր փափքին, ներկայ չէր յուղարկաւորութեան, վասն զի չուրջը գտնուողները Թոյլ չը տուին, չենթարկուելու համար այդ տարապայման յուզումին։ Լէտի Օ'Բրայեն դեսպանատունը մնաց, բարեմաղթներ չընդունելով, և արտասուելով ու աղօթելով իր սիրելեաց ամուսնոյն հոգւոյն համար։

Ամբողջ Սէնթ Էսրուի վերնաւոյ տեսարան մը առած էր։ Սեւերով պատած էին ամբողջ տաճարին որմերը ու սիւները և ճիշդ մէջտեղը հսկայ ու չքեղ մահաբեմի մը վրայ կը հանդչէր ընկուզենի պերճաշուք դագաղը Վեհմ. դեսպանին, ծածկուած հսկայ ծաղկեզարդներով ու չրջապատուած կերոններով, որոնք իրենց ամոյն ցոլքերովը վեհ երեւոյթ մը կանային մահարեմին։

կարգաւ և յետոյ օսմ. հետեւակ զինուորներ՝ իրենց հրացանները դէպ ի վար ծռած՝ ի նշան ազգ. Զինուորական հրամանատար փաշան կ'երթար զինուորներու քովէն։ Յետոյ կուգային դերմանական՝ Լոռիայ, աւստրիական՝ Թաւրուս, Ֆրանսական՝ Մաւեր, իտալական՝ Կալիլեօ և ռուսական Քոլիս և Զաբորոզեց պահականաւորուն ծովային զինուորներէն մէկ մէկ գումարակ, առանձնապէս իրենց հրամանատարներուն, որոնք հանդիսական սև կեճմուկ համազգեստներ հագած էին։

Յետոյ կուգային նաւագածներու համազգեստաւոր սիրի մեծ խումբ մը և կարգ մը զինուորներ որոնք երեք հսկայ ծաղկեփունջեր կը տանէին ձեռամբարձ։ Ասոնց ետեւէն անմիջապէս Սէնթ Լուբրի Մեծաւորը շքեղ և սեւագագաթ լանտայի մը մէջ և ետեւէն լատին եկեղեցականներ սիրի լանտայով մը։ Ասոնցմէ վերջ կուգար բուն մեռելական քառաձի և փառաւոր մեծ կառքը։ Չորս ձիեր ամբողջ սեւերով պատած և ձիերուն քովէն տանողները բռնած էին ձիադարմաններ։ Կառքը ամբողջ ոսկեծամուկ էր և վրան մեծ ծաղկեփունջ մը կար։ Ասոր անմիջապէս ետեւէն դեսպանատան պաշտօնեաներէն մին, թաւշագոյն բարձիկի մը վրայ կը տանէր Բաղանեաց առաջնորդի և Սէն Միշէլ ու Սէն Ժորժ պատուանշանները։ Յետոյ անգլիական պահակնուին ծովային զինուորները ու բոլոր պետական և դեսպանական պաշտօնաթաններու և հոգեւոր ներկայացուցիչներու կառքերու տողանցումը։

Այս մեծավայելուչ թափորը երբ հասաւ Կալաթա Սէբրայի առջեւ, դեռ միւս մասը հազիւ կառքերով կը մեկնէր Սէնթ Լուբրէն։ 300է աւելի էր թիւը դագաղին հետեւող կառքերուն։ Թափորի անցքի միջոցին բոլոր եկեղեցիներու զանգակները սկսան ղօղանջել և զինուորական պահակաստներու ու զօրանոցներու առջեւ զինուորները զինուորական պատիւներ ընծայեցին դագաղին։ Վերջին պահուն ուղեգիծը փոխուած ըլլալով, փոխանակ գերմանական դեսպանատան սոնէն Դապաթչի նաւամատոյցը իջնելու, կալաթա Սէբրայի քովէն, թափորը իլաւ եկեր Զարչերի ճամբով՝ Թարխանէ։ Ամբողջ թափորի միջոցին զինուորական երաժշտախմբերը մեռելական քայլերգներ կը նուագէր։ Թարխանէն դագաղը Լոնդրն պահանջով և յուղարկաւորները Մախսուդիէի Պաարա շոգենաւով փոխադրուեցան Հայաստան Փաշայի գերեզմանատունը։

ԾԱՂԿԵՊՍԱԿՆԵՐԸ

Մինչեւ երէկ իրիկուն դեսպանատան ժամանած ծաղկեպսակները հետեւեալներուն կողմէ ղրկուած էին։ — Աւրոսարիոյ-Հունգարիոյ ու Ամերիկայի դեսպանները, Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարին կինը՝ Տիկին Պարքլէյ, Ռուս փաշա ու Տիկինը, Գ. ու Տիկին Օյմուն, Լէտի Գլոք, Տիկին Հուիդէյքը, Օգբորգ կոմսը և կոմսուհին, Բանֆիլի պէյ, Անգլիոյ հիւպատոսարանին գլխաւոր պաշտօնատարները, Պէպէքի անգլիական գաղթականութիւն, զանազան Անգլիացիներ, Իտալիոյ դեսպանը ու դեսպանուհին, Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանուհիները, Անգլիոյ դեսպանատան մատակարարը, ատաշուարները և պարտիզպանները, Գերմանիոյ դեսպանատունը, Տիկին Նէէիզ փաշա Մէլէմէ, Բուլգարիոյ դեսպանը, Հոլանտայի դեսպանատան գործակատարը ու Տիկինը, Յունաստանի դեսպանը ու Տիկին Կրիգորիս, Լ. Հելլը, ճարտարական դպրեվանութիւնը, անգլիական բարձրագոյն վարժարանը, Մրկերկրականի անգլիական նաւարժարանի հրամանատարը ու սպաները, Սպանիոյ ու Շուէյտի դեսպանները, Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիա փաշա, Սայիտ փաշա, Գալֆիրայի դեսպանատունը, անգլիական դեսպանատան Իմոնքն պահակատունը, Գ. ու Տիկին Զարիֆի, հեռագրական ընդհանուր հեռագրատեղերու Ընկերութիւնը, անգլիական առեւտրական սենեակը, Հէրմէս Բիլիպը, Օսմ. Պանքան, պալկարական գործակատարութիւնը, Թէհրանի անգլիական դեսպանատունը, Գերմանիոյ դեսպանատան Լորայ և Աւրսարիոյ դեսպանատան Թաւրուս պահակնաւերուն հրամանատարները և սպաները, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ ու Պարսից դեսպանները, Խալվին մայրը եւայլն։

* * *

Անգլիոյ թագաւորը գեղեցիկ ծաղկեպսակ մը դնել տուաւ Սբբ Նիքոլաս Օ'Բէնսորի դագաղին վրայ։

— Կայս. Իշխանէի մը համաձայն, պալատական կառք մը Լէտի Օ'Բէնսորի և երկու աղջիկներուն տրամադրութեանը տակ դրուեցաւ։

— Ծովային նախարարութիւնը բազմաթիւ շոգենաւակներ յատկացուց։ Նաեւ Հայաստան Փաշայի շոգենաւը որոշուեցաւ՝ յուղարկաւորները Գալաթիայէն Հայաստան Փաշա տանելու համար։

—Ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա, Տէքիրտաղի վերատեսուչ Զիհա փաշա, Պեռակին Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Աբրահամ փաշա, Կայսերական Տնօրէն Հալաի պէյ և առաջնորդարանական Խորհուրդին անդամ Նամրք պէյ, շաբաթ օրը, Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով իրենց այցետումը թողուցին։

—Մոլդէի շոգենաւին հրամանատարին և նոյն շոգենաւով ժամանող գերման զրօսաշրջիկներէն օանց ի պատիւ անցեալ դիւրը Գերմանիոյ դեսպանատան մէջ տարուելիք հոգեհոյծը յետաձգուեցաւ, Սբբ Նիքոլաս Օ'Բէնսորի մահուան պատճառով։

—Անգլիոյ դեսպանատան մէջ կատարուելիք հոգեհանդիսաւոր վարը տեղի պիտի ունենայ։

—Սբբ Նիքոլաս Օ'Բէնսորի յուղարկաւորութեան առթիւ, այսօր, գոց կը մնան Կ. Պոլսոյ անգլիական վաճառականները։

—Վախճանեալին մարմինը շաբաթ օրը դամասելով դեսպանատան սրահը տարուեցաւ։

— Երէկ իրիկուն դագաղը Անգլիոյ դեսպանատունէն Սէնթ-Լուբրի եկեղեցին տարուելու պահուն Իմոնքն պահականաւորները դեսպանատունէն մինչեւ կառք տարին։ Խորհրդական Պ. Պարքլէյն զատ ներկայ էին նաեւ սիրի պաշտօնատարներ, Տէլրպէք աբան և Սէն-Անթուան եկեղեցիին երէց Ալիմնա աբան, որոնք մինչեւ Սէնթ-Լուբրի եկեղեցին ընկերացան։ Դագաղը իսկոյն դրուեցաւ շքեղ մահարեմի մը վրայ, որ առաջուընէ պատրաստած էր, և որուն շուրջը դրուեցան կերոններ, դրկուած ծաղկեպսակները եւայլն։ Մայրապետներ և աբբայ մը մինչեւ առաւօտ հսկեցին դագաղին շուրջը։

— Ուրիշ ծաղկեպսակ մը դրուեցաւ Պուլկարիոյ իշխանին անունով։

*** Այս առթիւ կը դնենք Պոլսոյ անգլիական դեսպանատունը՝ ցանկը՝ 1581էն ի վեր իրենց ներկայացուցած վեհագործութիւնները անուններով։—

Վիլհելմ	Դեսպան	թուական.
Իլիզապէթ	Սբբ Ուիլ. Հէյրպրատուն	1581
»	Սբբ Լուսին Պէրդան	1586
»	Սբբ Ճոն Ֆինչ	1597
Ճէյմս Ա.	Սբբ Թոմաս Կլովըր	1606
»	Սբբ Բոլ Բինոբը	1612
»	Սբբ Ճոն Լայ	1619
»	Սբբ Թոմաս Բո	1622
Չարլս Ա.	Սբբ Բէդէր Ուիլ	1627
»	Սբբ Սաքուիլ Բրօտ	1633
»	Սբբ Թոմաս Պէնթլ	1646
Չարլս Բ.	Լորտ Ուինչէլսի	1660
»	Սբբ Տանիել Հարուլի	1666
»	Սբբ Սամուէլ Պէյնս	1668
»	Սբբ Ճոն Ֆաստրը	1672
»	Սբբ Տրալին Նորթ	1676
»	Ճէյմս Լորտ Ջէնսոս	1680
Ճէյմս Բ.	Սբբ Ուիլեամ Բրմպոլ	1689
Ուիլեամ Գ.	Մր. Ուիլեամ Հընի	1690
Մէրի	Լորտ Բէյնթրդ	1692
»	Սբբ Ճէյմս Ռիչլաս	1697
Անն	Մր. Բոպրդ Սրդրդն	1700
Ճորճ Ա.	Մր. Լուսուրտ Մոնկ	1716
»	Մր. Ա. Սդէնկէլ	1717
Ճորճ Բ.	Լորտ Ինսուլ	1729
»	Լուսուրտ Ֆոքսնբը	1735
»	Սբբ Ճէյմս Բորդբը	1746
Ճորճ Գ.	Ճոն Մբրէյ	1754
»	Սբբ Բոպրդ Անիսլի	1778
»	Սբբ Բոպրդ Լիսդրն	1793
»	Լորտ Լիլֆին	1801
»	Մր. Ռ. Տրումբնա	1803
»	Մր. Զ. Աբրթնոտ	1804
»	Սբբ Ա. Բէյնբա	1807
»	Սբբ Ա. Լուէյր	1809
»	Սբբ Բոպրդ Լիսդրն	1811
Ճորճ Դ.	Լորտ Սթոնկֆորտ	1820
»	Սբբ Սդրադֆորդ Քանինկ (որ յետոյ կոչուեցաւ Լորտ Սդրադֆորտ որ Բէաքլիֆ)	1825
»	Սբբ Բոպրդ Կոբոն	1829
»	Սբբ Սդրադֆորդ Քանինկ	1832
Ուիլեամ Դ.	Լորտ Բոնսոմպի	1833
Վիքտորիա	Լորտ Սդրադֆոտ որ Բէաքլիֆ	1841
»	Սբբ Հէնրի Պուլվէր	1857
»	Լորտ Լայոնս	1864
»	Սբբ Հէնրի Էլիոտ	1867
»	Սալիսպրի մարքիզ	1876
»	Սբբ Հէնրի Օռդին Լէյբրա	1877
»	Մր. Ճորճ Կոլչն	1880
»	Լորտ Տրֆրին	1881
»	Սբբ Լա. Թորնդրն	1884
»	Սբբ Ուիլեամ Հուսդ	1885
»	Սբբ Ֆրէնսիս Բլանֆորտ	1890
»	Սբբ Ֆիլիբ Բրբրի	1893
»	Սբբ Ն. Բ. Օ'Բէնսոր	1898

Սալիսպրի մարքիզէն սկսեալ դեսպանները պաշտօնավարած են Վեհ. Սուլթանին օրով։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ Հայրը շաբաթ իրիկուն իր հետ ունենալով գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնտեանը, Պարսից դեսպանատունը գնաց և Նեվրուզի ծոցին առթիւ շնորհաւորեց դեսպան Միրզա Բիզա խանը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ անձնական դիւանի քարտուղար Տ. Գրիգորիս վ. Պալաքեան, որ Դասթէմունիէն վերադարձէն վերջը կոչուած էր նոյն պաշտօնին, շաբաթ օր իր հրաժարականը մատոյց Ս. Պատրիարք Հօր։

ԴԱՐԱՊԱՇՏԵՆԻ ԲՈՐԱՑԻ ՆԿԵՂՑՈՒՆ ՄԷՋ.— վերջապէս Բերայի Ս. Նշանաւորութիւն եկեղեցին ալ կ'ունենայ իր քառանձայի խումբը, գովելի ջանասիրութեամբը Թաղ. Խորհրդոյ գործոն անդամ Ներսէն Արամ էֆ. Հալաճեանի, որ այս գործին յաջողութեան համար նիւթական և բարոյական ոչ մէկ ջանք ու զոհողութիւն չի խնայեր։ Միայն Բերայի եկեղեցին անմասն մնացած էր բազմաձայն երգեցողութենէն, հակառակ իր միւս թաղերէն ունեցած յաջողութեան առաւելութիւններուն։ Բերայցին արդէն իսկ վարժուած երգեցողական ներդաշնակ ու կանոնաւոր երգեցողութենց, ալեւ չատ տարի և անճաշակ գտնել սկսած էր իր եկեղեցիին մէջ երգուած տիրացուական երգեցողութիւնները։ Դալաթիոյ ու Գուսմգարուի պէս թաղեր պէտք էր որ Բերայէն վերջ գային և ոչ թէ Բերայէն առաջ, իրենց յատուկ մարդուած խումբերով, որոնք մեծ ընդունելութիւն մը կը գտնեն ժողովուրդէն։ Բերայի երաժշտապետը, որ կ'երեւի թէ չունի մը ունէր երգեցողութիւններուն մրցակցիլ, իր կողմէն երբեք ճիգ մը չէր բներ բազմաձայնին համար։ ընդհակառակը կ'ուզէր խոչընդոտներ հանել։ Բայց իրողութիւնը այսօր սա է որ քառանձայի համար ամէն պատրաստութիւն տեսնուած է և Թաղ. Խորհուրդը նկատելով որ ձայնամարդի ծանօթ բրոֆէսօր Մաէսթրօ Մանաս այս գործին բուն մարդն է, բազմաձայնին գործը ամբողջ անոր յանձնած է, որ պիտի մարզէ դպիրները և պիտի վարէ նաեւ ամբողջ խումբը։ Այժմ 30 մեծ դպիրներ և 30 պզտիկ տղաք լսուանէն, կը մասնակցին։ Մաէսթրօ Մանաս կիրակի օրերը մեծ դպիրները պիտի մարզէ Նարեկեանի սրահին մէջ, իսկ երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը Լուսաւորի աշակերտները իրենց արձակուրդէն ժամ մը առաջ։ Երգեցողութիւնները քառաձայն պիտի երգուին։ Երէկ դարձեալ Մաէսթրօ Մանաս Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։ որոշուեցաւ նաեւ 15-20 ոսկիի երգեհոն մը գնել որուն արժէքը պիտի վճարէ Արամ էֆ. Հալաճեան։

ՍՏԱՄՍՏՈՒ առաջնորդ Տ. Թորգոմ Մ. Վ. սեղբոյն ազգ. վարժարանց այլ և այլ յարաբերական խնդիրներու մասին դիմում ըրած ըլլալով Ազգ. Պատրիարքարան, և այս անգամ այդ առթիւ տեղեկութիւն խնդրած ըլլալով, Պատրիարքարանէ գրուեցաւ թէ Պատրիարքարանի կողմէ հարկ եղած դիմումը եղած է ձեռնհաս իշխանութեան մօտ և տնօրինութիւն մը եղած պարագային, կարեւորը պիտի տեղեկացուի իրեն։

ԲԱՂԴԱԴԻ. ԺՈՂՈՎԸ չորեքշաբթի օր հրաւիրուած է նիստ գումարել Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Նշանպէս վաղը ազգ. Պատրիարքարանի մէջ նիստ պիտի գումարէ, բաց ի Կրօն. Ժողովէն, Պատրիարքարանի և Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միջեւ գտնուած յարաբերական խնդիրները քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր շաբաթական նիստը գումարեց ուրբաթ օր Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Ատենապետութեամբ Յակոբ Դուրգէն էֆ.ի, որ իր վերջին տպագրութեան ապաքինած էր։ Խորհուրդը զբաղեցաւ իր ընդունելիներով, որոնց հետ նկատողութեան առաւ նաեւ Ս. Դաւթեան էֆ.ի կողմէ պատրաստուած «Մայրենի Լեզուի» քննութեան դասագրքերու նկատմամբ կատարուած քննութեան տեղեկագիրը, և արդիւնքին համաձայն կարեւորը տնօրինեց։

ԱՍԿԷ ԱՌՈՒԶ հրատարակած էինք թէ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Բ. Մանկեան էֆ. հրաժարական տուած է։ Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, Մանկեան էֆ. չէ հրաժարած նոյն Խորհուրդին անդամակցութենէն։ Բերայի արդի Թաղ. Խորհուրդը, բացի հրաժարականներէն, հետեւեալ անձերէն կազմուած է.— Յովհաննէս էֆ. Ֆերիա, Լեւոն Յովհաննէսեան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկերան, Արամ էֆ. Հալաճեան, Բարթիկ էֆ. Մանկեան, Յովսէփ էֆ. Եւսուֆեան, Միսաք էֆ. Նարլեան։ Հրաժարական անդամներէն Խաչիկ էֆ. Ղազարեանի հրաժարականը չէ ընդունուած։

ԳԱՂԱՏԻՈՅ Տ. Դէորգ ք. Թէրզեանը գրով մը դիմած էր ազգ. Պատրիարքարան և խնդրած էր որ պաշտօնի կոչուի Ղալաթիոյ եկեղեցիին մէջ և հոն քահանայագործէ։ Դրուեցաւ տեղւոյն առաջնորդ Տ. Նեղիէ Ծ. վրդ.ի թէ առայժմ պէտք չկայ և յարմար պաշտօն մը գտնուած միջոցին յիշեալ քահանայի մասին կարեւորը կը անօրինուի։

ՅՈՒՇԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ Գ. ԷՍԱՅԵԱՆԻ

Յուղարկաւորներու քնարեալ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան երկի մամը Ղին Բերա՝ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութեան թաւուր հանդէսը Այրի Տիկին Անանա Գ. Էսայեանի՝ մայր Յակոբ Կարապետ, Արշակ և Հայկ էֆ.ք Էսայեանի։ Տանջերը այս տխուր առթիւ չգեղօրէն լուսագրուած էր և հանգուցեալն դագաղը կը հանգչէր շքեղ մահարեմի մը վրայ, ծածկուած ծաղկեպսակներով զարդ զրկած էին՝ Տէր և Տիկին Յակոբ Էսայեան, Կարապետ և Արշակ Էսայեան, Օր. Ատէլինա և Հայկ Էսայեան, Կարապետ Յ. Էսայեան, Տէր և Տիկին Մ. Մակարեան, Տէր և Տիկին Պալեան, Պ. Բոլ Բաբիկէէֆո, Լեւոն էֆ. Եէմենիճեան, Խնամակալութիւն կարգ ուսանող Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի, Թաղ. Խորհուրդ Սէլամիլէի և Դուզկանճուղի, պաշտօնութիւն Էսայեան երկաթեղինց վաճառատան և ուրիշներ։ Դասերուն մէջ իբր սգակիր կեցած էին Տ. Տիրայր Մ. Վ. Մարգարեան, Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տէր Սարգսեան, Տ. Միքայէլ Ա. քհնյ. Աշճեան, Տ. Ներսէս քհնյ. Նազիկեան, Բերայի Էսայեան վարժարանէն 40 ուսանողներ՝ առաջնորդութեամբ Տնօրէն Մարգարեան էֆ.ի և Կեդր. վարժարանի ուսանողներու կողմէ պատուիրակութիւն մը առաջնորդութեամբ Դաւանիկ էֆ. Բարսեղեանի։ Դասին ետեւ սգակիր կեցած էին հանգուցեալին զաւակները՝ երկաթեղինց ծանօթ վաճառական և Դալաթիոյ Խնամակալութեան Ատենապետ Յակոբ էֆ., Էսայեան և Կարապետ ու Արշակ Էսայեան էֆ.ները և պարագաները։

Մեռելական արարողութենց կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը, իր շուրջը ունենալով Տ. Դէորգ Արքեպ. Երէցեան, Տ. Հմայեակ եպսկ. Դիմաքսեան, Դալաթիոյ քարոզիչ Տ. Դանիել Մ. Վ. Գալէմքարեան, Տ. Դաւիթ Վ. Դուրեան, Տ. Գրիգորիս Մ. Վ. Աբրահամեան և Տ. Եղնիկ Մ. Վ. Պապեան, Բերայի, Դալաթիոյ և Սկիւտարի քահանայից դասերը, Դալաթիոյ եռաձայնի խումբը ամբողջութեամբ և առաջնորդութեամբ Զիլիկիրեան էֆ.ի և Բերայի երգեցիկ մանուկները։ Արարողութիւնները սկսան դաշն և մեղամաղձիկ հանդիսաւորութեամբ։ Յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը բեմ ելաւ և բնաբան ունենալով Սաղմոսի «Պարկեշտն ճանապարհը ան նորա, և հոգ դատարկութեան ոչ եկեր, և ողորմութիւնք նորա կանգնեցին զորդիս նորա և մեծացուցին» խօսքը, նախ գեղեցիկ կերպով գծեց սգեմանը մայրութեան։ «Մայրութեան դերը, կը նկարագրէր իմաստունը, քիչ մը խիստ է կանանց մասին և չատ հեղ կը զգուշացնէ մարդիկը անոնցմէ։ Բայց Սաղոմոն յարգանք ունի այն կիներուն հանդէպ, որոնք գիտեն ամէն քաղցրութիւն, ամէն կերպ ընտանեկան հանգիստ կիրարկել ընտանեկան բոյնէն ներս։ Ասանց մոգալուս կիներ կը կոչէ Իմաստունը և կը բարձրացնէ զանոնք։ Ընտանիքին մէջ կինը ունի գործ մը մեծ, բարի և աղնիւ, որ մեր ամէնուս սրտէն կը խօսի և տակիկա արդարեւ մայրական գութն է, որ մարդուն զգացումներուն ամէնէն անուշը ու ամէն սրտի մօտիկն է։ Ընտանիքի մը մէջ չատ հեղ կին մը ինչ հրաշքներ կը գործէ, ու կինոջ մը համար աշխատութեան ինչ մեծ ասպարէզ կայ, ընտանիքին մէջ։ Հոգ որ մայր մը յանկարծ իր ընկերոջ մահուամբ թէ՝ հայր կ'ըլլայ իր զաւակներուն և թէ մայր, թէ՝ պաշտպան անոնց և թէ կրթիչ։ Ահա՝ կնոջ մեծ պարականութիւնը։ Այսօր ալ սիրելիք չրջապատած ենք դագաղը մայր մը՝ որ իրրեւ մայր և իրրեւ ընտանիքին պահ՝ հանդէպ իրենցներուն լիաւոր կատարեց իր բոլոր պարականութիւնները։ Հանգուցեալը իր 7 զաւակներով այրի մնացած մանկամարդ մը, իր ամուսնոյն մահէն վերջ իրրեւ կին ժրգալուս չրջապատեց զաւակները, և ոչ թէ անոնց համար միայն մայր մը եղաւ զորովագութ, այլ նաեւ հայր մը խնամող և առեւտրական գործերու հոգող։ Փ.խանակ չփոթելու և վհատելու, ինչպէս կը յուսացուի կանացի սեռէն, իր սրտին մէջ ունենալով մայրական առաքինութիւնը, վարեց թէ՝ իր ամուսնոյն չուկայի գործերը և թէ խնամեց դասախօսարակութիւն մը տալու իր զաւակներուն։ Ինք արդէն զարդացած կին մըն էր և բարի մայրենի լեզուէն հմուտ էր նաեւ պետական լեզուին։ Սին գովեստներ չեն որ կը չուսուցին, ընդհակառակը, քանի որ այսօր իր բարեհամբաւ զաւակները ամէնքն ալ ծանօթ մեր ընկերական բարձր շրջանակներուն մէջ, պատուաւոր ու յարգելի վաճառականներ են առեւտրական հրապարակին վրայ։ Ահա՝ այդ ծառին պտուղները, որոնք կենդանի վկաներ են հանգուցեալին արժանիքները յաւերժացնող։ Մէկ կողմէն բարեպաշտական զգացում, միւս կողմէ իր զաւակներուն վրայ գուրգուրանք, գործին խելամիտ, ընտանիքին հոգածութիւն. ահաւասիկ իրողութիւններ որոնք յիշատակց արժանի դիրք մը կուտան հանգուցեալ Տիկնոջ։ Այս միւնոյն ճամբով պիտի մեկնինք ամէնքս ալ, ըսաւ Ն. Ամենապատուութիւն, բայց չանկաւ ենք որ մեր ետեւէն թողունք անուն մը Աստուծոյ հաճելի և մարդոց յարգելի՝ ինչպէս է այսօր հանգուցեալ Տիկինը։ Ս. Պատրիարք Հայրը վերջացուց իր խօսքերը, երկնային մխիթարութիւն հայցելով հանգուցեալին զաւակներուն։

Արարողութիւններէն վերջ դագաղը դուրս հանուեցաւ տաճարէն՝ հանդիսաւոր թափորով և ուղղուեցաւ մինչեւ եկեղեցւոյ արտաքին դուռը, ուր ներկաներէն չատեր իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին Յակոբ էֆ. Էսայեանի և Կարապետ, Արշակ և Հայկ Էսայեան էֆ.ներու։ Օր. Ատէլինա Էսայեանի և պարագաներուն։

ՆԵՐԿԱՅԱՆՆԵՐԸ. — Յուղարկաւորներու խուռն բազմութեան մէջ կ'երեւէին ի մէջ այլոց. — Տէրք Տիրան Աշճեան, Թադէոս Բրֆիք, Դէորգ Թորգոմեան, Հայ-Բողոքականներու Ազգապետ՝ Յակոբ Պոյաճեան, Մկրտիչ Մուրատեան, Անթուան Թարագ, Յովսէփ Եւսուֆեան, Տիգրան Տէր-Ներսէսեան, Արշակ Դարակէօզեան, Սիսակ Ֆերիա պէյ, Գրիգոր Յակոբեան, Տիգրան Թօքաթեան, Արամ պէյ Կէօչէղլու, Գրիգոր Կիւմիւշկերան, Յարութիւն Ալանեան, Վահան Սուրէնեան, Բոպէր Եազճեան, Տօքթ. Աճէմեան պէյ, Արտաշէս Մկրեան, Արամ Դարակէօզեան. Արտաշէս և Արամ Ցընորգեան, Մկրտիչ Մանուկեան, Սիմոն Գայոէրեան, Աբիս Ֆէճեան, Յակոբ Պապեան, Սարգիս Դնաճեան, Գրիգոր Լիլիկեան, Տիրան Կիւմիւշկերան, Բրօֆ. Յակոբոս Ճէճիզեան, Մինրան Սմբատեան, Յովհաննէս Թորոսեան, Սմբատ Քեռաթիրեան, Արամ Հալաճեան, Համբարձում Սիամանլեան, Խաչիկ Փափազեան, Մկրտիչ Աճասեան, Միքայէլ Կիւլապեան, Տիրան Երկանեան, Կարապետ, Զէօն և Զարեհ Խորասանճեան, Մինրան Կեսարեան, Թումբիկ Կեսարեան, Լեւոն Թորլեան, Տօքթ. Թորգոմեան, Մինրան Տէր-Ներսէսեան, Մինրան Մուրատեան, Արսէն Արսէնեան, Ալիքսան Պալեան, Դարեգին Պոյաճեան, Տօքթ. Թորճեան, Տօքթ. Շէրպէթճեան, Տօքթ. Դաւիթեան, Տօքթ. Եաղուպեան, Տօքթ. Մալխաս, Տօքթ. Մասիս, Տօքթ. Յակոբոֆ, Օհան Փիլիպոսեան, Տօքթ. Բէրզեան, Զարեհ Շամանճեան Խան, Պ. Մաքս Դլայն, Պ. Ալէքս Եւավանիսիս, Պ. Վասիլ Տիամանտիս, Լեւոն, Արշակ և Մկրտիչ Սարէնեան, Երուանդ Եւսուֆեան, Տրդատ Փափազեան, Մաէսթրօ Մանաս, Իսագուլեան, Պ. Պասմկրդեան, Տիգրան Բարազամեան, Առաջնորդարան Հարենց, Դալաթիոյ Խնամակալութենէն՝ Յակոբ Յակոբեան, Հրանտ Աստուր, Մազուստ Նարկիլէեան, Լեւոն Յովհաննէսեան, Յովհաննէս Մուրատեան և Արմենակ Ինճէեան էֆ.ները. Նաև Յովհաննէս Պառաւեան, Միհրան Պէզազեան, Յարութիւն և Անան Սինանեան, Յակոբ Համամճեան, Մկրտիչ Թօքաթեան, Կոսան Դալլէնեան, Կարապետ Զէյէեան, Խաչիկ Շահպազ, Սամուէլ Երամեան, Գրանիօզդի Եղրաքք, Պ. Թէսար Լէսթօ, Պ. Ա. Բարմա, Միքայէլ Նորատունկեան, Կարապետ Խաչատուրեան, Նշան Գալըգեան, Արշակ Շմաւոնեան, Թադէոս Էքմէքճեան, Պետրոս Կարապետեան, Գողոս Բէրէթէքճեան, Սաֆան Կեւրիկեան, Մարգար Ուռնեան, Հրանտ Պապաեան, Յովհաննէս Հինդլեան, Արամ Կիւլէնկեան, Թորոս Գալըգճեան, Մարտիկ Էքսէրճեան, Պ. Բիրիլոս, Երուանդ Դարաեան, Մարգուս Սէֆերեան, Օգթամ Ցէնէրճեան, Վահան Պապեան, Պապի Պազոյան, Դէորգ Ապասլլան, Յակոբ Այճեան, Ֆելիքս Շաուսն, Բիւզանդ Թէրզեան, Դանիել Ինճիճեան, Կարապետ Կէօղլեմեան, Բերորէ Թէքէեան, Բերորէ Պաղիրկեսեան, Գրիգոր Մելիքսեան, Համբարձում Մէնզիլճեան, Գրիգոր Սէլիմիճեան, Լեւոն և Գրիգոր Ղազարոսեան, Աբգուման Արզումանեան, Խաչիկ Թահրանեան, Մինրան Զուհաճեան, Մինրան Տէօքմէճեան, Արմենակ Մինասերեան էֆ.ները և հայ ու օտարազգի բազմաթիւ յուղարկաւորներ։

Տէր և Տիկին Յակոբ էֆ. Էսայեան և զաւակները, Կարապետ էֆ. Էսայեան, Արշակ էֆ. Էսայեան, Տէր և Տիկին Մինաք էֆ. Մակարեան և զաւակը (Էսիրճի), Օրիորդ Սաէլինա Էսայեան, Տիար Հայկ Էսայեան (Նիւ-Եորք), Տէր և Տիկին Յակոբոս էֆ. Զարզեան և զաւակը, Այրի Տիկին Ագապի Մինասեան և զաւակները, ինչպէս նաև Էսայեան, Զարգեան և Պալեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԻԿ ԷՍԱՅԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

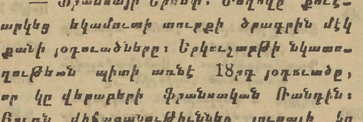

ԹԱՐԻԶ, 22 մարտ.— Սակրամնին մէջ չաբաթ օրը տրամադրութիւնները անկանոն էին և գիւղերը ընդհանուր կերպով աւելի անկման հակամէտ։ Պետական արտաքին գիւղերու գիւղերը ակար են, բաց ի ռուսական փոխառութիւններէն, որոնք կը չարունակեն բարձրանալ։ Ֆրանսական Ռանդին նկատմամբ ոգեւորութիւն չկայ։ Կանխիկ գործ ընդունողները կը սպասեն եկամուտի տուրքին համար Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ կատարուող վիճաբանութեան արդիւնքին։ Ֆրանսական Ռանդին վերաբերեալ յօդուածը երկուշաբթի օրը վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի։ Սերպական ալտեղուղերը լաւ են՝ 84.50։ Օսմ. արժեթուղթերուն համար չատ գործ չըլլար։ Օսմ. Միացեալը՝ 94.75 եղաւ։ Օսմ. Պանքայի բաժնեթուղթերը կը փնտռուին՝ 722։ Ռիօ Թինթօ քիչ մը լաւագոյն է և Պալիա Գրաայրան՝ անփոփոխ։ Լանտանի Սակրամնին մէջ գործ չկայ «առպրդռաց»ի արժեթուղթերու վրայ։ Ամերիկեան արժեթուղթերու գիները խիստ ամուր են և չատերը միջին հաշուով մէկ «բուան»ի չափ բարձրացած։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերու գիները միշտ անկման հակամէտ են՝ Զէրդրբի նոր բաժնեթուղթերու չրջաբերութիւնը յաջողած չըլլալուն համար։

— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց եկամուտ տուրքի ծրագրին մէկ քանի յօդուածները։ Երկուշաբթի նկատողութեան պիտի առնէ 18րդ յօդուածը, որ կը վերաբերի ֆրանսական Ռանդին։ Բուռն վիճաբանութիւններ լուսալի կը նկատուին։ Զրոյց կայ թէ ելմտական նախարար Պ. Բաչօ նորէն վատաբութեան խնդիր պիտի յարուցանէ այդ մասին։

ՀՌՈՄ.— Օսեռվադորե Ռոմանօ կէսպաշտօնական զեկոյցի մը մէջ կ'ըսէ թէ Պապին հաւանութիւնը ֆրանսական կղերական փոխադարձ օգնութեան ընկերակցութենց համար, որոնց նպատակն է օրինական հատատուն հանգամանք մը տալ իրապէս այդ նպատակը ունեցող ընկերութեանց, փոխոխութեան մը չենթարկեր կրօնական ընկերակցութենց մասին եղած «Էֆեթա» որ կատարելապէս պահուած է։

ԼՈՆԴՈՆ.— Կալլէսի իշխանը և իշխանուհին ամսոյս 25ին Գերմանիա երթալով մինչեւ ապրիլ 10 հոն պիտի մնան։ Վերադարձին քանի մը օր Բարիզ պիտի մնան։

ՊՈՐԼԻՆ.— Նախարարապետութեան պաշտօնարանին մէջ կը յայտարարուի որ արտաքին գործոց ելմտացոյցին վիճաբանութեան պահուն Գոն Պիւլով իշխանը որ և է յայտարարութիւն պիտի չընէ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութենէն մասին։

ՌՈՒԹԻԼ.— Յունարանի երեսփ. Ժողովը քուէարկեց եկամուտ տուրքի ծրագրին մէկ քանի յօդուածները։ Երկուշաբթի նկատողութեան պիտի առնէ 18րդ յօդուածը, որ կը վերաբերի ֆրանսական Ռանդին։ Բուռն վիճաբանութիւններ լուսալի կը նկատուին։ Զրոյց կայ թէ ելմտական նախարար Պ. Բաչօ նորէն

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապասառնող դաղթականներու գնեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չչահող տոմակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունհինգը պարգեւներու և ամորթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ տոմակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի տարեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ դատ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմակները զանազան տարբերութիւններ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմակներուն մէկ մասը չորս թիրամի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Ցիշեալ կատարակուր տոմակները՝ մէջերնին 19 դրուշ հաշուով՝ կէս տոմակներուն գինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմակ գնողներուն %ին 9. 3001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 10բ, և 10,001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրագուռ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. թիրաժ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Բ. թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Գ. թիրաժ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3500		1710001	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. թիրաւժ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Ե. թիրաւժ (Յուլիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Զ. թիրաւժ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.
1	300000	300000	1	300000	300000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. թիրաւժ (Սեպտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Ը. թիրաւժ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	Թ. թիրաւժ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. թիրաւժ (Դեկտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	ԺԱ. թիրաւժ (Յունվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.	ԺԲ. թիրաւժ (Փեբրվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմտ.
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
—		—	—		—	750	4000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						—		—
						24000		17020000

ՀԱՍՈՂԹ

	Ոսկին 100էն
Խրատանիւթը երկու օսմ. ոսկի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմակներուն փոխարժէքը	50,000,000
Ընդ	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու ցանկաժողովին պատկանած հարիւրին 7ը	8,500,000
Վիճակի և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

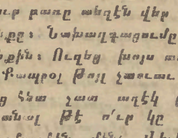

ՇՈՖԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՍԵԱՆ ՍԻ ՀԱՑ.

Ն. ԲԱՓԷԼ ՍԻ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 24ին, Միսկիրլի, Մուսանիա եւ Մարսիլիա։

ՍՊԱՍՈՒՄԻ ՇՈՖԵՆԱՒԻՐ

Մարտ 23ին, Միսկիրլի, Սեւ ծովէն

Ա. կարգ Խարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիբի համարով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թէոֆանէ քարտէին վրայ։

15 50—46 Թ. ԲԸՂՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարֆէն փողոց, Թիւ 14. Բօօրէրութիւն վճառուած դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիա, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիա, Մ. Ի. Մասաք, Նէյիմ իպ Իսլամ խան, Գահէզ Գարու Թիւ 10։
Գալիա, Ապաթ պէյ եւ Ընկ. Վէկնէհիւէր փողոց։
Գալիա, Գ. Ս. Այմէլզղլու, Էմին-էօնիւ, Գահէզ Գարու, Իզմիր փողոց։
Գասգիւղ, Ալէքսանդր Անաթասիոսեան չուխայի հրապարակ։
Գասգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մասա հասատէր։
Գէօյիւքերէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօգլաս Խանէսա, Նամակատան մօտ։
Շէյլի, Մ. Է. Ռօսի, Գէօյիւքչէլէ հասատէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Ռէսալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելեան, կալաբանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Թէլլէհեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. Գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՀԱԻԱՍԻԿ ԳԻՐՔ ՄԸ

ՈՐՈՒՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԶՈՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ - ԹԱՂԱԼԻԵՐԷՆ - ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ - ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ

Զ.Տ.Վ. ՓԱՓԱՆՑԵԱՆ

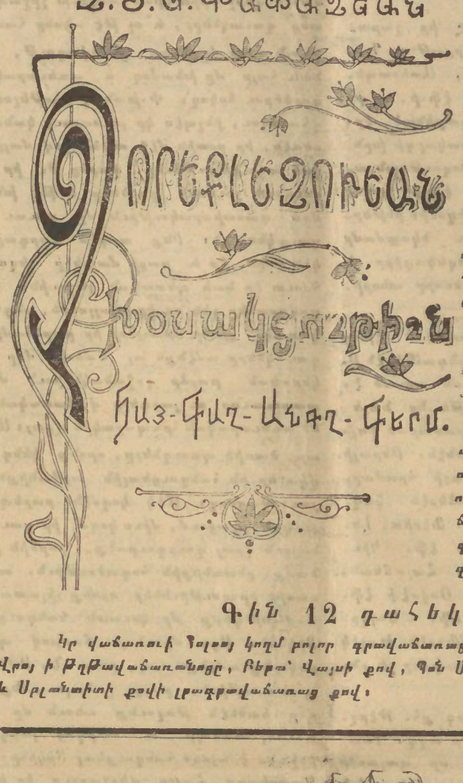

Սոյն կարեւոր գիրքին շնորհիւ կարելի է քիչ ժամանակի մէջ սահուն կերպով խօսիլ և թղթակցիլ վերոյիշեալ լեզուներով։

Զորեքլեզուեան խօսակցութիւնը անհրաժեշտ է ոչ միայն ամէն դպրոցականներու, ըլլան արական, ըլլան իգական սեռէ, այլ և բոլոր չափահասներու և գործի մարդոց համար, որովհետեւ իր մէջ կը պարունակէ բոլոր կարեւոր խօսակցութիւններն առեւտուրի մէջ, ցոյցութեանց, ճամբորդութեանց ժամանակ, այլ և այլ արտաքսաւորաց հետ եւն. եւն.։

Ի մի բան Զորեքլեզուեանն այնքան պէտքի գիրք մըն է որ անհրաժեշտ է որ ամէն ուսեալ և չափահաս անձ, վաճառական, դասատու, գրագիր եւայլն հատ մը ունենայ գրպանը։ Դին 12 դահեկան։

Գին 12 դահեկան

Կը վաճառուի Իսլոյ կողմ բոլոր գրավաճառաց քով, Ղալաթիա՝ նախկին Վրոյ ի Թղթավաճառանոցը, Բերա՝ Վայսի քով, Պոլ Մարչէն, Կալաթա Սարայի դէմի և Սրլանտիսի քովի լրագրավաճառաց քով։

ԹՈՄԱՍ ԹԻԹԼՍՔՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՖԵՆԱՒՔ

ԸՆԴՄԷՋ Հբլի, Է. Գալատայ եւ Օթէտայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիրս	4311	Հիսարլիկ	1531	Մարթէլլ	3709
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինաու	3720	Մրքատս	8557
Անտէլլ	1541	Տաւրս	2383	Հարաթիթ	1600	Մելս	1057
Աթիսոքս	2277	Տրաքս	1713	Հուսպեց	595	Մանդէպէլլս	
Գասանս	1822	Տինամ	504	Իսկս	2354	Մուցիլլս	3419
Գորտիս	1264	Էվքս	3464	Իտանս	5540	Նէքս	1933
Գէքֆիլլ	4461	Էլտաքտաս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100
Դէլրս	1371	Էքսաքս	841	Բիլէս	1358	Պէրոցիս	4036
Դալիրս	1237	Ֆիրս	954	Ֆալիրս	2307	Օլիմպոս	1535
Գարէս	1244	Ֆիլիստրա	1828	Ֆրանս	1700	Քալէրմս	1637
Գաղս	1034	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Ռալս	510
Զիքաս	2729	Ֆրանսիսքա	4582	Լէբանոն	2272	Ռիալէս	3329
Մասէթ	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1848	Ռիհալա	1553
Գալորտաս	4235	Կիլանս	1143	Լարենս	3191	Ռալլս	1613
Գանկ	2905	Կոզ	1011	Մալմս	724	Բաֆէս	1769
Գարս	895	Կլասանս	1695	Մարէնկս	1373	Բաղաքիս	136

Ընդհանուր վճառագով Հբլէն հոս կոչուած են.
Միխուսս շոգենաւը, նաւապետ Թորր։
Գիլարս շոգենաւը, նաւապետ Արմսթրոնկ։
Ընդհանուր վճառագով Հբլէն հոս կը սպասուին.
Մորոֆֆս շոգենաւը, նաւապետ Ֆարն, ապրիլ 6ին։
Դիմել Գործակալներուն Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻՔՍՕՆ
Թիւ 22-24. Քիւչիւք Մեսէթ խան, Ղալաթիա 10 50—46

Ի Լ Ա Ն
Խազինէի Խասսայի Շահանէ

	Ղրշ.
Ցրանսզ մալիսէն թօթին գանտուրա	61
Շարդ » » »	47
Տէվլէ տէրիսինէն չիզմէ	82
Վիանլասան պէհաղ գօնճլը չիզմէ	82
Տէվլէ տէրիսինէն » »	92
Թէլաթին չիզմէ	64
Տէվլէ տէրիսինէն ալեա չիզմէ	104
Վաքէթասան պօթ չիզմէ	47
Բուղէն չիզմէ	67

Խազինէի Խասսայի Շահանէնէ պիր սէնէի քամիլէ զարիֆնատ միւպասաա օլունանաղ թօթին, գանտուրա, չիզմէ վէ սարէբէ պալատէ հրգալէրինէ մուրաղգամ գիրիաթլէ թալիպի էօհտէսինատ օլուպ մարը հալը թումինին օնընը բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար եիւզատ իւչ թէնզիլի պիլգապալ իւչալէ գաթիէսի իրթա գէլընանաղնատան տավանիի մատէնիէ իլէ հարապ մէվգրի միւսագասաա վաղ օլանարղնատան չէրաիթը միւթէֆէրրիսաը անլամագ վէ միւնագասաա տարիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզատ օն նիսպէթինատ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասրպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհաա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 6 մարթ 324 3—2

Խազինէի Խասսայի Շահանէնէ պիր սէնէի քամիլէ զարիֆնատ միւպասաա օլունանաղ թօթին, գանտուրա, չիզմէ վէ սարէբէ պալատէ հրգալէրինէ մուրաղգամ գիրիաթլէ թալիպի էօհտէսինատ օլուպ մարը հալը թումինին օնընը բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար եիւզատ իւչ թէնզիլի պիլգապալ իւչալէ գաթիէսի իրթա գէլընանաղնատան տավանիի մատէնիէ իլէ հարապ մէվգրի միւսագասաա վաղ օլանարղնատան չէրաիթը միւթէֆէրրիսաը անլամագ վէ միւնագասաա տարիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզատ օն նիսպէթինատ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասրպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհաա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 6 մարթ 324 3—2

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազգ.— Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Սկիւտարի ուղեւորներուն թէ առաջին կարգի տոմակներուն (50 փարա) վճառումը յոգեներաւորուն մէջ՝ ընդունուած է 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ։ Հետեւաբար՝ իւրաքանչիւր ուղեւոր, յոգեներաւ նստելէ առաջ, պէտք է տոմակը գնած ըլլայ։ Տոմակ չունեցող ճամբորդները, յոգենաւէն դուրս եկած առեն, պարտաւոր պիտի ըլլան կրկին տոմակի գինը վճարել, 1908 յուլիս 16ի եղարքաստական հրամանագրին համաձայն։ 5—5

Ազգ.— Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ իր բաժնետէրերուն թէ 1323 ելմտական տարուան համար իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի պիտի վճարուի 1 օսմ. ոսկի, սկսեալ 1908 մարտ 3/16էն, ամէն օր, մասը 5էն 10 (Ը. Թ.) բացի ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ։

10—5

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.— Բանկէլի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մարտ 19/1 ապրիլին կէս օրէն առաջ ժամը 10էն, Օսմ. Հանր. Պարտէի Վարչութեան կեդրոնատեղին, հրապարակաւ, մասնակցութեամբ ելմտական, Դրոյմատուրքի Կանոնագրին 9դ յօդուածին (Թիւ 31) տրամադրութեանց համաձայն, հինգ ֆրանքի հատատուն տուրքի ենթակայ են։ Զանցառութեան պարագային 100 դրուշի դրամական տուգանք կ'առնուի իւրաքանչիւր հաշուեցուցակէ։ Հետեւաբար Հանր. Պարտէի Վարչութիւնը չանգգրգռուողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն պատասխանատուութեանց վրայ, որոնց ենթակայ են և այս առթիւ կը ծանուցանէ թէ հարիւրին 5 զեղչ մը կ'ըլլայ այդ թուղթերու արտասովոր դրոյմուն վրայ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

18/2 մարտ 1908 15—8

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Գալաթիոյ մէջ գտնուած դրոյմատուրքի գրասենեակը յառաջիկայ 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ պիտի տեղափոխուի Ղալաթիա, Մէրթէպանի փողոց, Թիւ 21. Թիւնէլի կայանին մօտ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

20/7 մարտ 1908 10—6

Ազգ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդի 1907 հոկտ. 1/14ին եղած որոշման համաձայն, 1299 մուհարրեմ 29 (8/20 դեկտ. 1881) Կայս. հրամանագրին մէջ գտնուած փոխառութեանց վերաբերող ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ՊԱՐՏԱ. ԹՈՒՂԹԵՐ, ինչպէս 1858ի, 1860ի, 1862ի, 1863—64ի, 1865ի, 1869ի, 1872ի, 1873ի և Ընդհանուր Պարտքի օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթեր, եթէ մինչեւ 1918 սեպտ. 1/14 շնորհայացուին, փոխանակուելու համար Օսմ. Փոփոխեալ Պարտքի A. B. C. D. սերիներու պարտաթուղթերուն հետ, ընդունած պիտի համարուին։ 14—10

Ազգ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը տեղեկացնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պարտատուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով դրապարակաւ ցուցադրուած այն ծանուցումները, օրէնք թուղթէ ու խուզքարէ զատ ուրիշ բաներու վրայ գրուած են, Դրոյմատուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94դ թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55դ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմտական տարւոյն սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Գալաթիա Դրոյմատուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրոյմատուրքի կանոնագրին Դ. մասին Գ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրոյմատուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները ապօրինի պիտի նկատուին և տուգանք պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցումէ։ Դրոյմատուրքի կանոնագրին 38դ յօդուածին համաձայն, Շինութիւնին չպատճառելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը տեղեկացնէ հանրութեան թէ տարեկան դրոյմատուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետրուարի վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմտական տարուան սկիզբը կը կատարուին, մինչեւ նոյն տարուան կը վերաբերին, ի՛նչ որ ալ ըլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի շահագրգռուողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմտական տարուան համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի մէջոցին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

28/10 փետր. 1908 60—24

Ազգ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պէրութի օգտին կազի անուան Ընկերութիւնը վճարած է 800 բաժնեթուղթերու դրոյմատուրքը, թիւ 1. 601-2-400. իւրաքանչիւրը 500 ֆրանքնոց։ Ընկերութեան կողմէ շրջաբերութեան հանուած, դրամագլուխը աւելցնելու համար։ Ցիշեալ արժէթուղթերէն ունեցողները կրնան դիմել Դրոյմատուրքի գրասենեակը, Ղալաթիա, Մէրթէպանի փողոց, Թիւ 21, ուր պիտի կատարուի դրոյմումի գործողութիւնը, առանց ոեւէ ծախքի։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

28/12 մարտ 1908 8—5

Դրոյմում հաստատեալարդարումի հաստատուցուցակներուն՝ սակարանական գործակալներուն կողմէ յանձնուած

Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը տեղեկացնէ Գալաթիոյ Սակարանի գործակալներուն թէ իրենց միջոցաւ կատարուած գործառնութեանց վերաբերեալ հաշուեյարդարումի կիսամեայ հաշուեցուցակները, Դրոյմատուրքի Կանոնագրին 9դ յօդուածին (Թիւ 31) տրամադրութեանց համաձայն, հինգ ֆրանքի հատատուն տուրքի ենթակայ են։ Զանցառութեան պարագային 100 դրուշի դրամական տուգանք կ'առնուի իւրաքանչիւր հաշուեցուցակէ։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը չանգգրգռուողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն պատասխանատուութեանց վրայ, որոնց ենթակայ են և այս առթիւ կը ծանուցանէ թէ հարիւրին 5 զեղչ մը կ'ըլլայ այդ թուղթերու արտասովոր դրոյմումին վրայ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

18/2 մարտ 1908 15—8

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Գալաթիոյ մէջ գտնուած դրոյմատուրքի գրասենեակը յառաջիկայ 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ պիտի տեղափոխուի Գալաթիա, Մէրթէպանի փողոց, Թիւ 21. Թիւնէլի կայանին մօտ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

20/7 մարտ 1908 10—6

«ԱՐԵՒԵԼԻՒ» ԹԵՐԹՕՆԸ (113)

ԺԱՆ ՊՈՒԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

ԺԳ.

—Ինչպէս կ'ուզէք որ գիտնամ ո՛ւր գացած ըլլայնին, պատասխանեց Ալպէր։

Ու Նայատ՝քը Տիկին ու Բապրոլի վրայ յառելով, չատ անտարբեր ձեւացաւ, բայց ատկէ չխաբուեցաւ հնաւանդիր կիներ։

Ալպէր չատ մտատանջ վիճակի մը մտանուած էր։ Այդ կնոջ արտասանած իւրաքանչիւր բառը սեղէն վեր կը ցատկեցնէր զինքը։ Նախալեզացումը կ'ունենար ըլլալիքին։ Ուզեց խոյս տալ, բայց Տիկին ու Բապրոլ թոյլ չտուաւ։

—Անոնց հետ չատ ազէկ ըլլալուդ, կրնաս գիտնալ թէ ո՛ւր կը գտնուին կոմսն ու կոմսուհին, մինչ Վիլլի մէջ էր մայրը ու գայթակղութիւն կը յարուցանէր։ Ա՛հ, բարեկամս, եթէ տեսնայիր ե՛ղածը։

Ու վայրագութեամբ, արտակարգ լեղուանիութեամբ մը յարեց.

—Հազար հոգիի բաժմութիւն մը խրտնուած էր այդ կնոջ շուրջը։ որ կը պտտար, կը կանչէր մոլեգնած մէկու մը պէս, կը վիճէր ու մեծ շարժումներ կ'ընէր...

—Բայց որտե՞ղ հետ։

—Մարդու մը հետ, որուն համար ոմանք կ'ըսեն թէ սիրահարն էր, իսկ ուրիշներ՝ ամուսինը։ Գ. ը Ռիպէերի հետ չէ ամուսնացած բնաւ։ Ինքզինքը կոմսուհի կը կոչէ, այնպիսի տիտղոս մը կը կազմէ, զոր գործածելու իրաւունք չունի։ Մնաց որ՝ կրնամ տեղեկութիւն առնել քուդէնէդ՝ Լիւսիէնէն, որ ամէն ինչ տեսած է և ամէն բանի իրազեկ է...

—Ի՞նչ, Լիւսիէն ալ հոն էր, բաւ Ալպէր։

—Բայց այո՛, բարեկամն ու բժիշկն էր այդ մարդուն, որ սիրահարը կամ ամուսինն էր կարծեցեալ կոմսուհիին։

Երիտասարդը անգամ երեւոյթով մը կը դիտէր Տիկին ու Բապրոլը։ Բան մը չէր հասկնար ըսածներէն։ Բայց իր մէջ խուլ զայրոյթ մը կը զգար։ Սրունգները կը կթնտէին։ Զափազանց գունատած էր։ Սա բառերը կը ըղձային ականջին տակ. «սիրահար», «կարծեցեալ կոմսուհի», «Լիւսիէն Ռիչօ հոն էր»։

—Լիւսիէն ի՞նչ գործ ունի ատոր մէջ, խորհեցաւ Ալպէր։

Ցանկարծ սաքի եկաւ ու յախուռն շեշտով մը յարեց.

—Ցտեսութիւն... կը մեկնիմ... Բիչ մը եռաքը պիտի դառնամ...

Դուրս ելլելուն պէս՝ ձեռքերուն մէջ առաւ գլուխը։ Ալպէր գլխաւ պտոյտ կը զգար։

—Երա՞զ էր արդեօք։ Լաւ չչեցի՞ մթէ։

Ցետոյ յիշեց որ Տիկին ու Ռիպէերը Լիօնի մէջ տեսած էր։ Ակներեւութէն ինքզինքը կը ծածկէր ան։ Ներ մարդու մը հետ տեսած էր զանի։

—Կարելի՞ բան է, Ատաւած իմ։

Ցետոյ Ալպէր յիշեց որ Մարթ վրդոված էր, իր բերնէն լսելով որ Վիլլի մէջ կը գտնուէր Տիկին ու Մարթը։

—Այո՛, վրդովեցաւ ան։

Այդ բանին վրայ վատահ էր Ալպէր։ Մարթ գիտնալու էր թէ իր մայրն ալ հոն կը գտնուէր...

Բայց չհամարձակեցաւ այդ խորհրդածութիւնը շարունակել ու մտովի ըսաւ.

—Բայց Լիւսիէն ինչ գործ ունի այդ դէպքին մէջ։ Լաւ կ'ըլլայ որ ամէն ինչ գիտնամ։

Ցանկարծ եռ դարձաւ, այն սենեակը մտաւ, ուր երկու կիները կը գտնուէին տակաւին։ Տիկին Մարթը, հեղգեակ ա՛լ ուեւրի անձկութեան մատնուէր, իսկ Տիկին ու Բապրոլ ապշահար ու կապտած էր Ալպէրի յանկարծական մեկնումին վրայ։ Ալպէր խօսքը այրիին ուղղելով, ըսաւ.

—Ձեր ըսածը անհաւատալի բան է...

—Սակայն, այդպէս է, սիրելիս, պատասխանեց Տիկին ու Բապրոլ, դառնացած և նեղսիրտ շեշտով մը։ Հաւատաս կամ ո՛չ, Ռիպէերները բախտախնդիր մարդիկ են. միայն դուն կը տարակուսիս այդ մասին... Եթէ չես հաւատար, լրագիրը կարդա՝։

Ու այրին Ալպէրի երկարեց Ռէվիլլ ցը լ'Ալլիէ անուն թերթը, որուն մէջ դէպքը հակիրճ կերպով պատմուած էր, առանց անունի յիշատակութեան... Տաժին դեռ բակատարներուն անուանց սկզբնատառերը նշանակուած էին։ Ալպէր քանի մը անգամ կարդաց յօդուածը։ Բան մը չէր հասկնար և համարձակութիւն ալ չունէր բացատրութիւն պահանջելու։ Երրորդ անգամ ըլլալով կարդաց։ Վերջապէս սա հարցումն ըրաւ.

—Մարդու մը վրայ կը խօսուի, որ յանկարծական եղած է և որուն անունը Բ. Մ. սկզբնատառերով նշանակուած է։ Ո՞վ է այդ մարդը։

Տիկին ու Բապրոլ յաղթական երեւոյթով մը պատասխանեց.

—Տիկին ու Ռիպէերի սիրահարը կամ ամուսինն էր։ Թերեւս Մարթի ալ հայրն էր ան։ Ո՞վ գիտէ։

Պահ մը լուռ մնալէ յետոյ, Ալպէր նորէն հարցուց.

—Ընկերացող բժիշկը ո՞վ է...

—Բուղէնդ, Լիւսիէն Ռիչօ։

—Բուղէնա, Լիւսիէն, կրկնեց Ալպէր սոսկումով։ Ուրեմն ան կը խնամէր սիրահարը կամ ամուսինը Տիկին ու...

Ալպէր չկրցաւ աւարտել խօսքը ու յարեց.

—Բան մը չեմ հասկնար։

—Իրաւ է որ պայծառ չէ, խստասվանեցաւ